

Дослідження стану бізнесу в Україні

Серпень 2023

Center for
Innovations
Development

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

Дія Бізнес

Advanter

Міністерство
цифрової трансформації
України

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

MINISTRY
FOR TEMPORARILY OCCUPIED TERRITORIES
AND INTERNALLY DISPLACED PERSONS

Технологічна інформація та методологічні нотатки

Дане дослідження проводиться в рамках [Ініціативи](#) для відновлення економіки, розвитку підприємництва та експорту України, яка реалізується Центром розвитку інновацій, Офісом з розвитку підприємництва та експорту, національним проектом Дія.Бізнес спільно з Advanter Group у співпраці з Міністерством економіки України, Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку територіальних громад і територій, Міністерством цифрової трансформації, Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, Державною регуляторною службою, Коаліцією бізнес-спільнот за модернізацію України.

Методологія і аналітика: Advanter Group, advanter.ua

Метод: онлайн опитування власників і CEO бізнесу.

Періоди опитувань і обсяг вибірки:

Період опитування: 04.08 – 14.08.2023 р.

Всього проаналізовано відповіді 635 респондентів.

Опитані підприємці представляють всі області України та різні індустрії (слайд 76 – паспортний блок).

По частині питань проведено аналіз в розрізі:

- макрорегіонів
- галузей
- розміру бізнесу (довоєнному)
- даних [попередніх хвиль досліджень бізнесу](#) (Advanter) та [Ініціативи з відновлення економіки](#) (ЦРІ, ЕЕРО, ДіяБізнес)

Узагальнення зроблені на основі даних ДержСлужби Статистики за 2020 - 2022 роки.

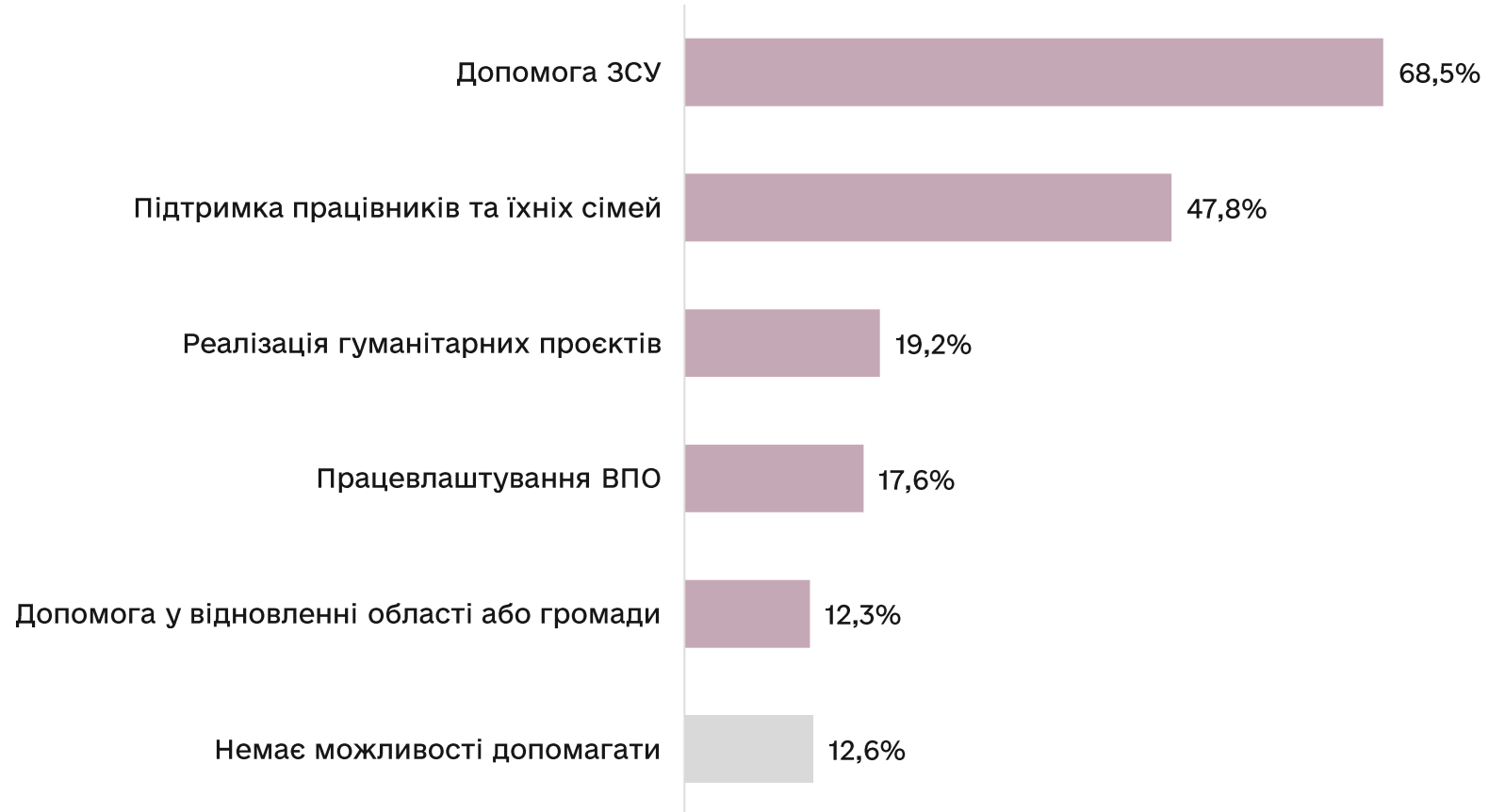
Індекс ділової активності UBI (Ukrainian business index) обраховується з 2020 року. Індекс уніфікований для виробничих і сервісних бізнесів.

Контакти: info@advanter.ua | info@cid.center | analytica@epo.org.ua

Допомога бізнесу під час війни

Допомога бізнесу під час війни

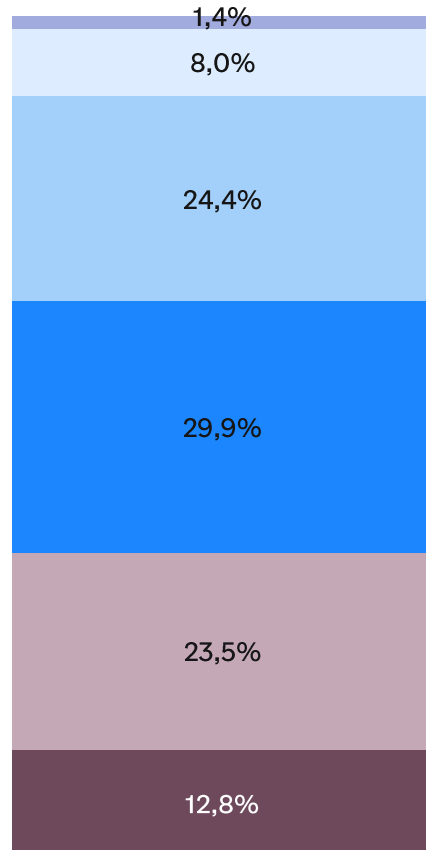
Як допомагає ваш бізнес Україні перемогти у війні?

Стан бізнесу на поточний момент

Результати бізнесу за перші 6 місяців цього року

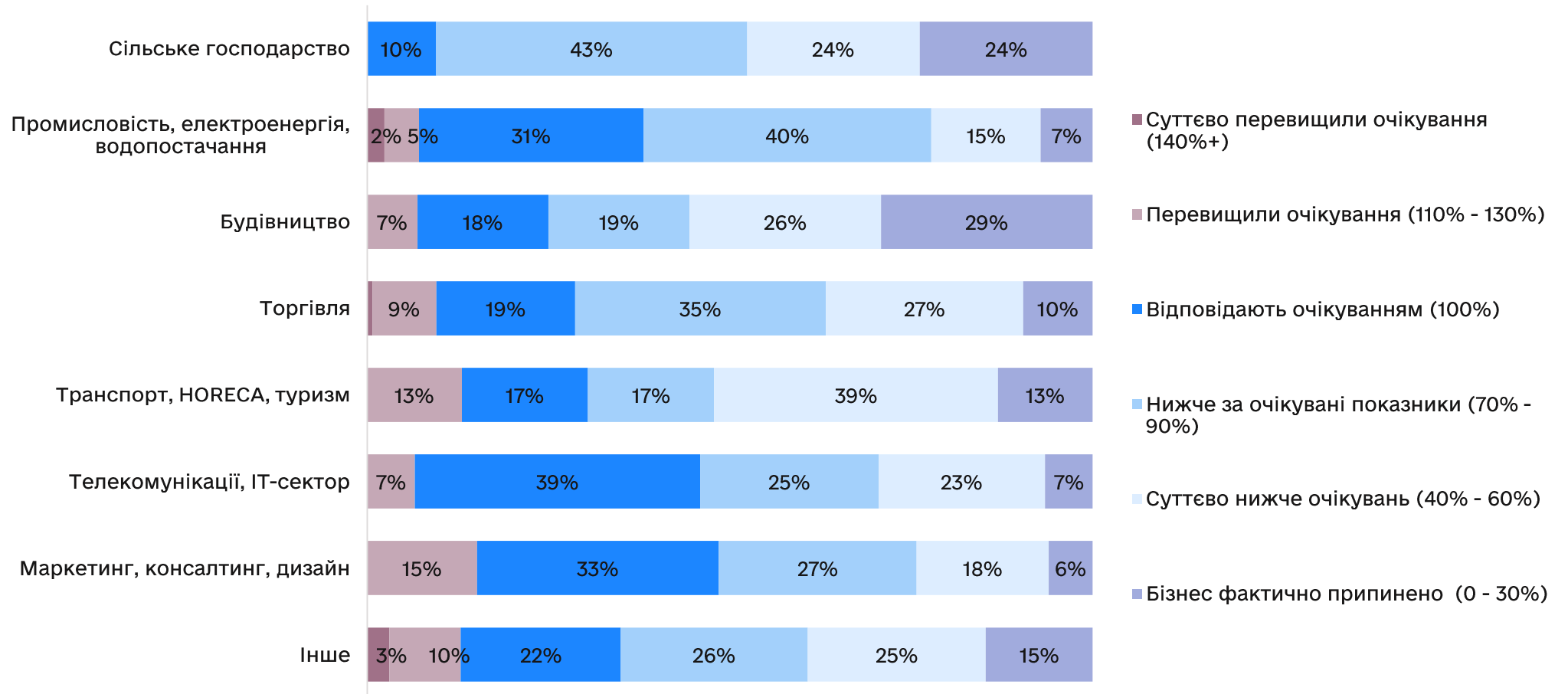
Результати роботи (обороту) бізнесу за перше півріччя 2023 року у відповідності до ваших планів

- Суттєво перевищили очікування (140%+)
- Перевищили очікування (110% - 130%)
- Відповідають очікуванням (100%)
- Нижче за очікувані показники (70% - 90%)
- Суттєво нижче очікувань (40% - 60%)
- Бізнес фактично припинено (0 - 30%)

Результати бізнесу за перші 6 місяців цього року

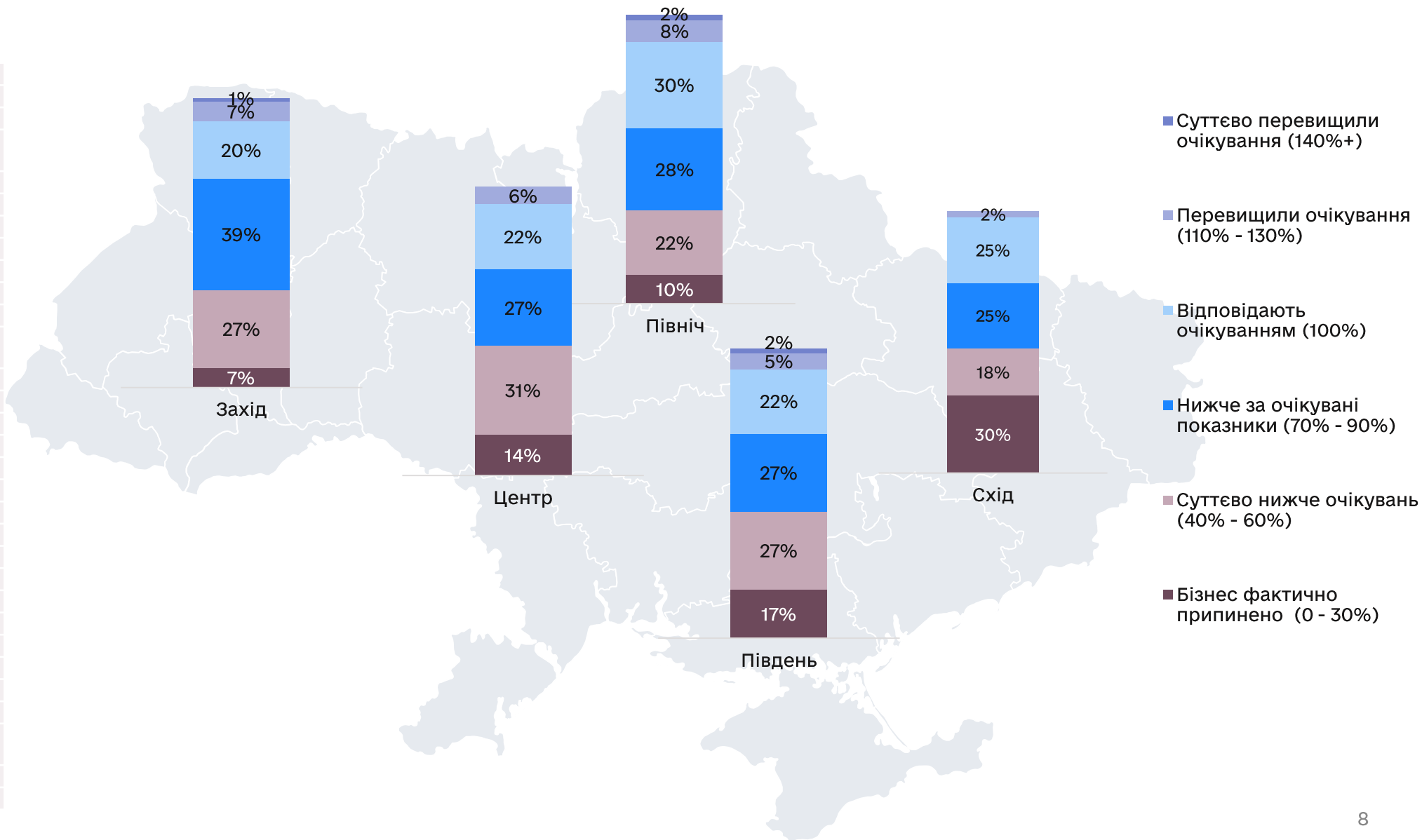
Індустріальний зріз

Результати бізнесу за перші 6 місяців цього року

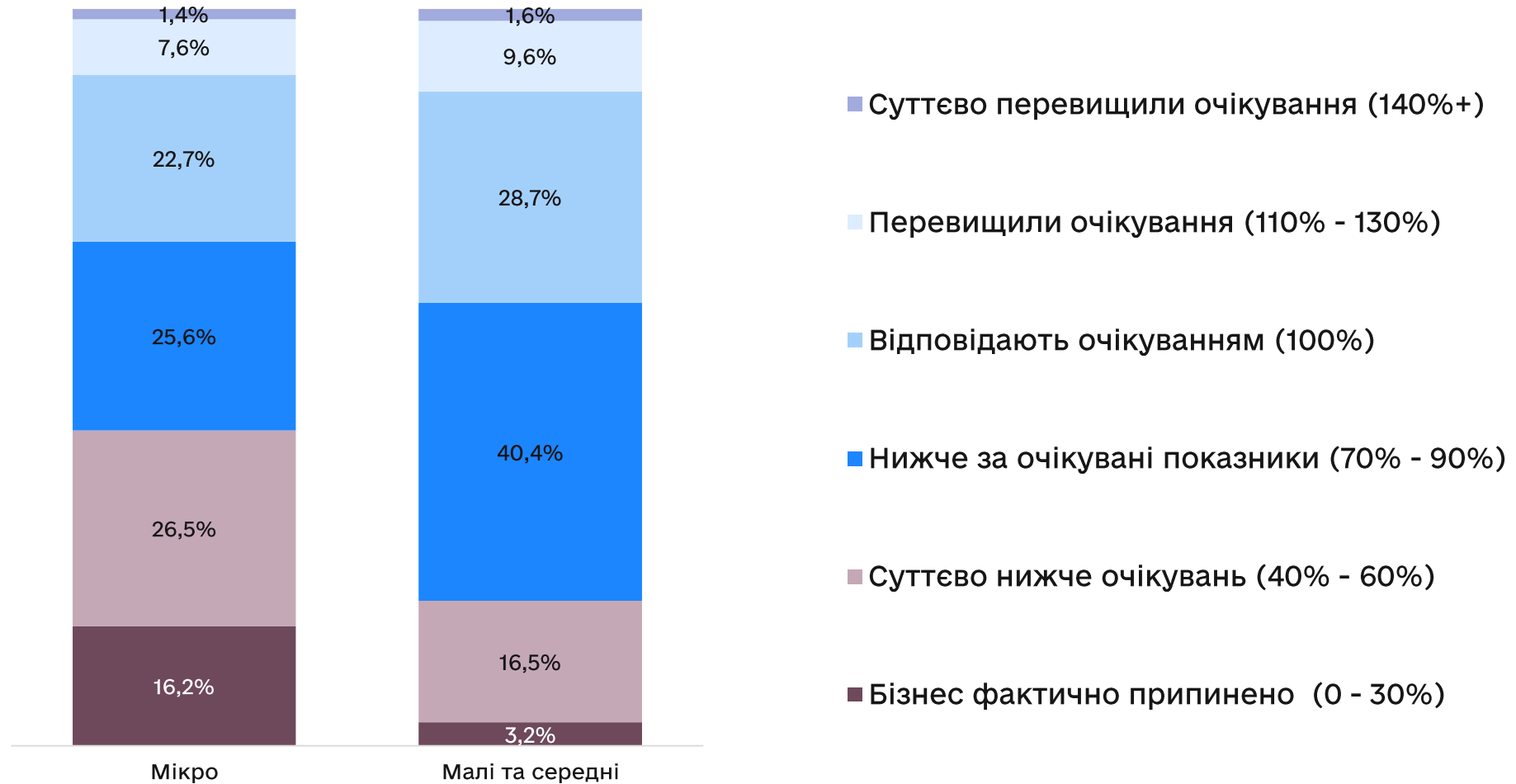
Регіональний зріз

- Захід**
- Волинська область
- Закарпатська область
- Івано-Франківська область
- Львівська область
- Рівненська область
- Тернопільська область
- Хмельницька область
- Чернівецька область
- Південь**
- АР Крим
- Дніпропетровська область
- Запорізька область
- Миколаївська область
- Одеська область
- Херсонська область
- Північ**
- Житомирська область
- Київ
- Київська область
- Сумська область
- Чернігівська область
- Схід**
- Донецька область
- Луганська область
- Харківська область
- Центр**
- Вінницька область
- Кіровоградська область
- Полтавська область
- Черкаська область

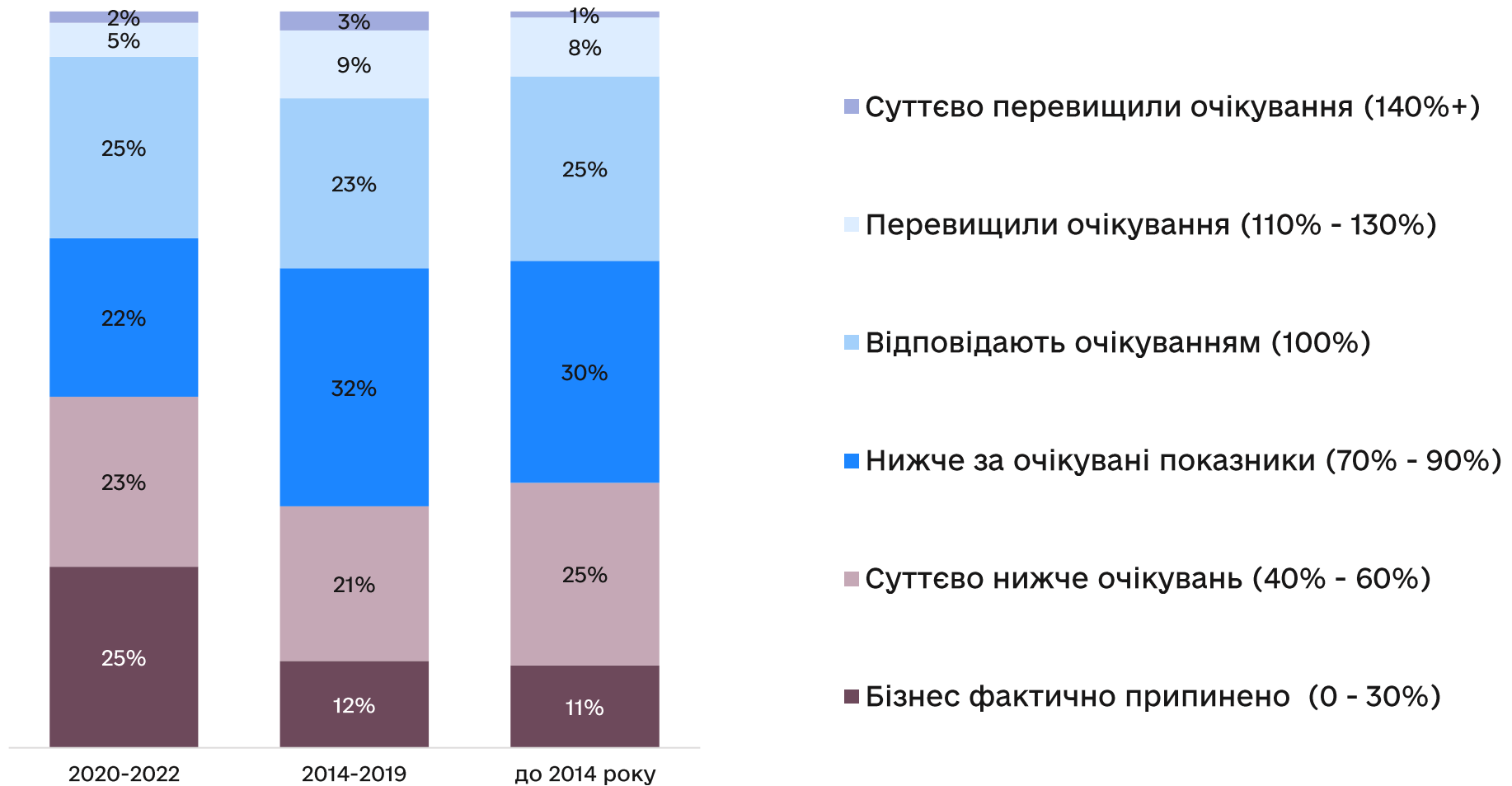
Результати бізнесу за перші 6 місяців цього року

За розміром бізнесу

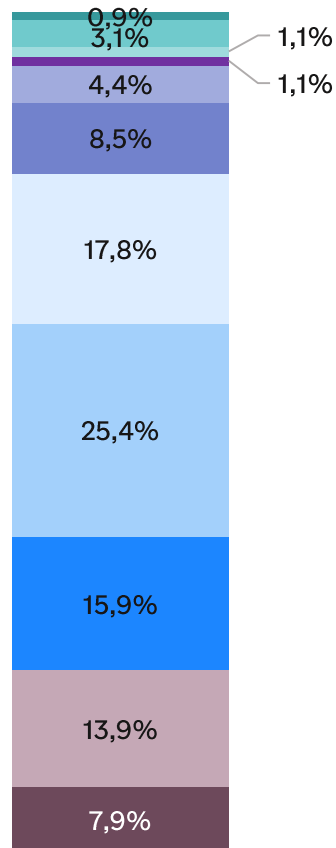
Результати бізнесу за перші 6 місяців цього року

За віком бізнесу

Прогноз оборотів бізнесу на 2023 рік

Ваші прогнози на 2023 рік щодо вашого бізнесу - порівняно з 2022 (в гривнях)

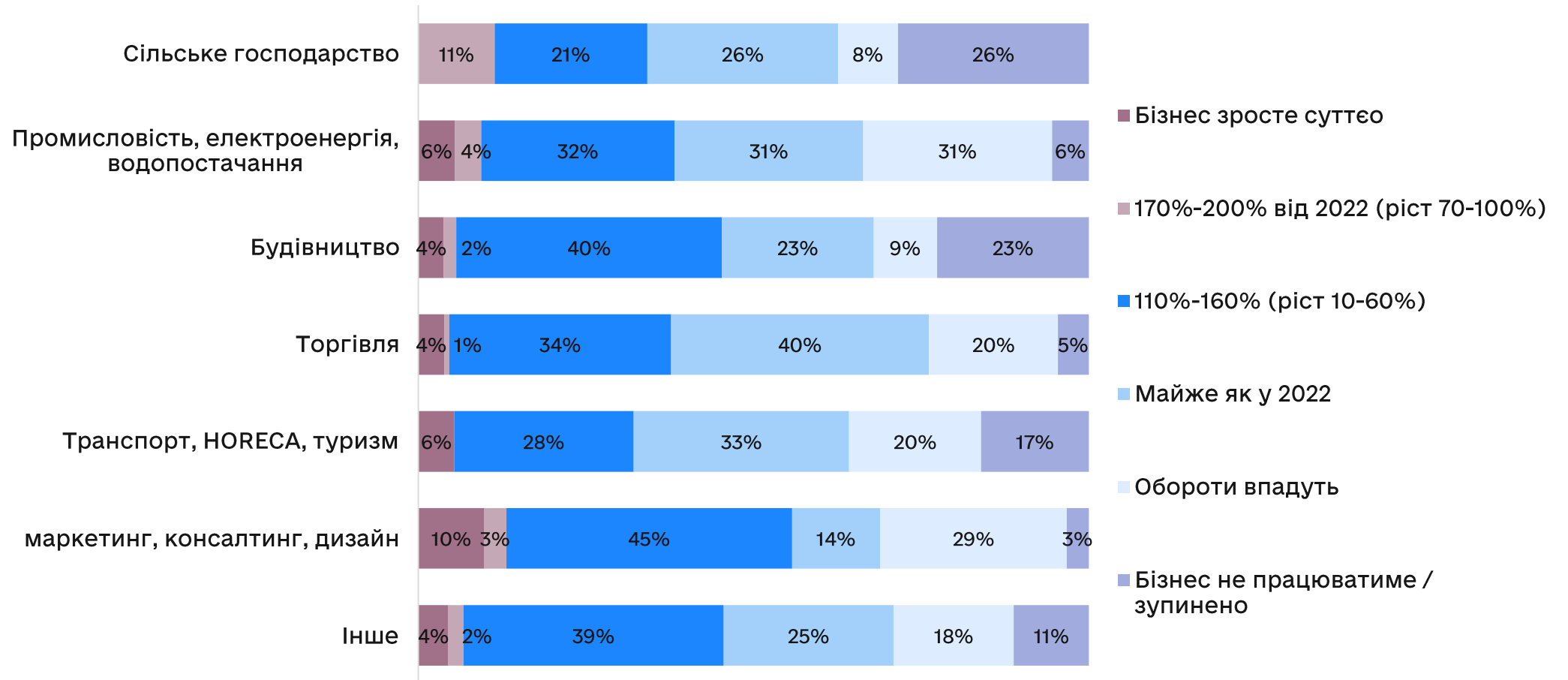
- Бізнес зросте в 4 і більше разів (в гривнях, порівняно з 2022 роком)
- Бізнес зросте в 2-3 рази (в гривнях, порівняно з 2022 роком)
- 190%-200% від 2022 (ріст 90-100%)
- 170%-180% від 2022 (ріст 70-80%)
- 150%-160% від 2022 (ріст 50-60%)
- 130%-140% від 2022 (ріст 30-40%)
- 110%-120% від 2022 (ріст 10-20%)
- Майже як у 2022
- 50%-90% від 2022
- до 50% від 2022
- Бізнес не працюватиме / зупинено

Середньозважений показник прогнозу на 2023 рік (до 2022 року):

+8,2%

Прогноз оборотів бізнесу на 2023 рік

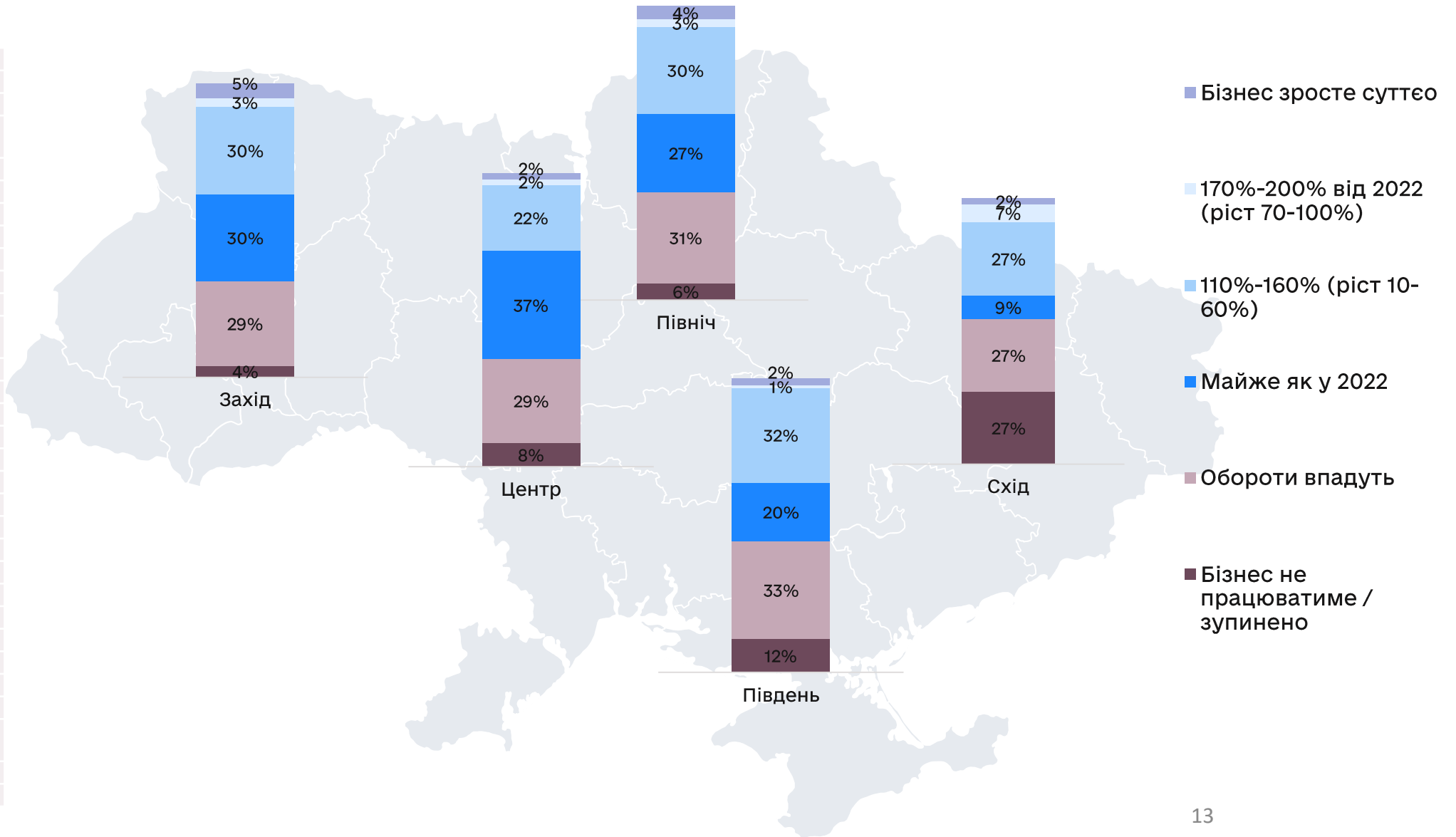
Ваші прогнози на 2023 рік щодо вашого бізнесу - порівняно з 2022 (в гривнях)

Прогноз оборотів бізнесу на 2023 рік

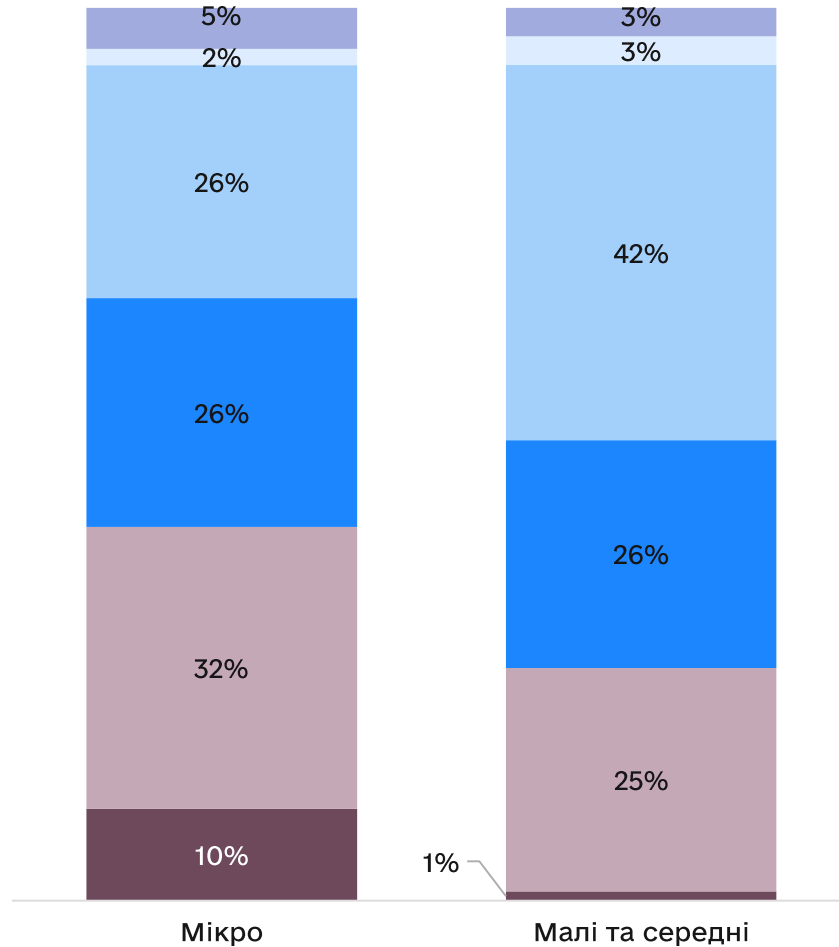
Ваші прогнози на 2023 рік щодо вашого бізнесу - порівняно з 2022 (в гривнях)

- Захід**
- Волинська область
- Закарпатська область
- Івано-Франківська область
- Львівська область
- Рівненська область
- Тернопільська область
- Хмельницька область
- Чернівецька область
- Південь**
- АР Крим
- Дніпропетровська область
- Запорізька область
- Миколаївська область
- Одеська область
- Херсонська область
- Північ**
- Житомирська область
- Київ
- Київська область
- Сумська область
- Чернігівська область
- Схід**
- Донецька область
- Луганська область
- Харківська область
- Центр**
- Вінницька область
- Кіровоградська область
- Полтавська область
- Черкаська область

Прогноз оборотів бізнесу на 2023 рік

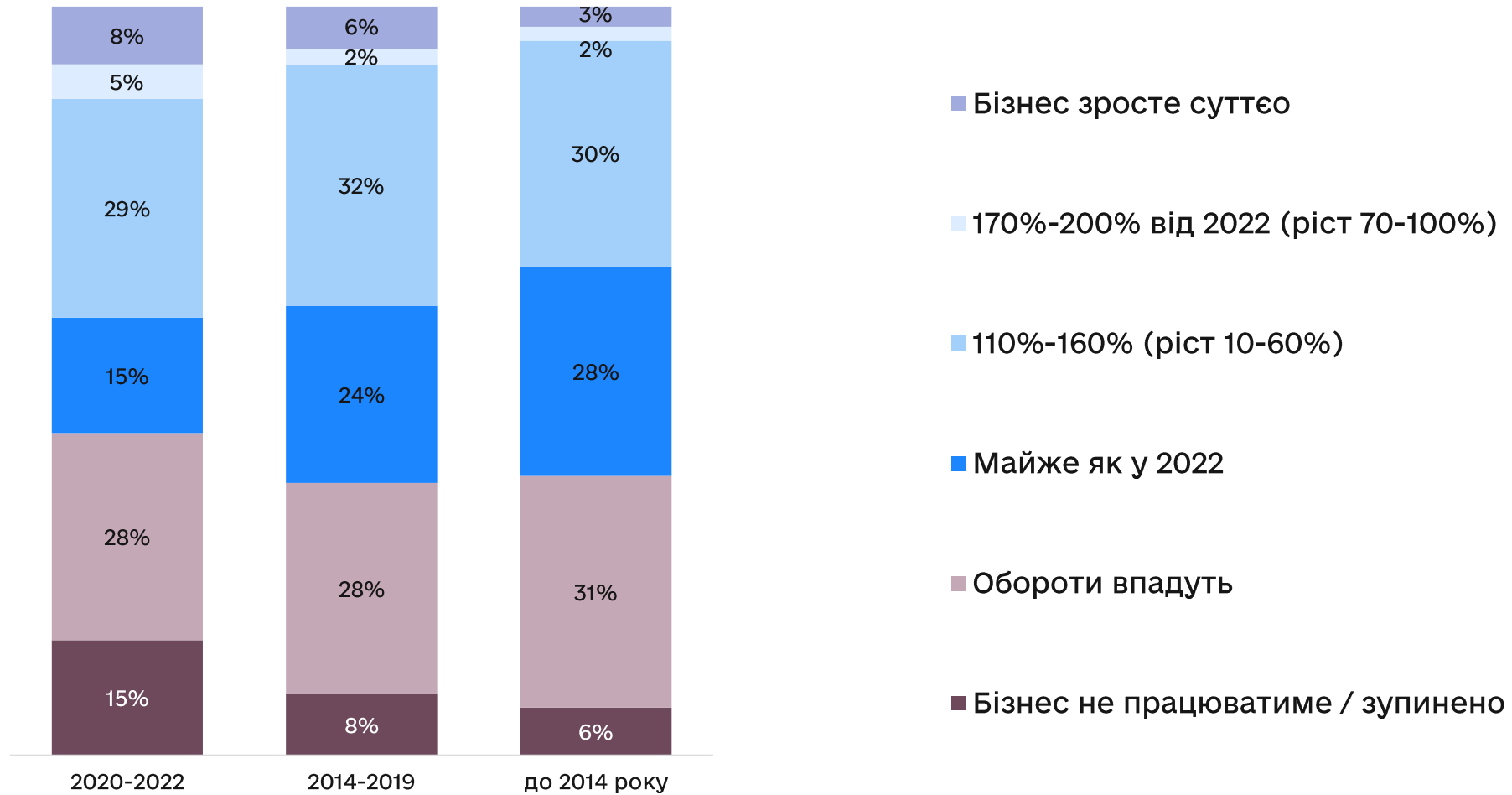
За розміром бізнесу

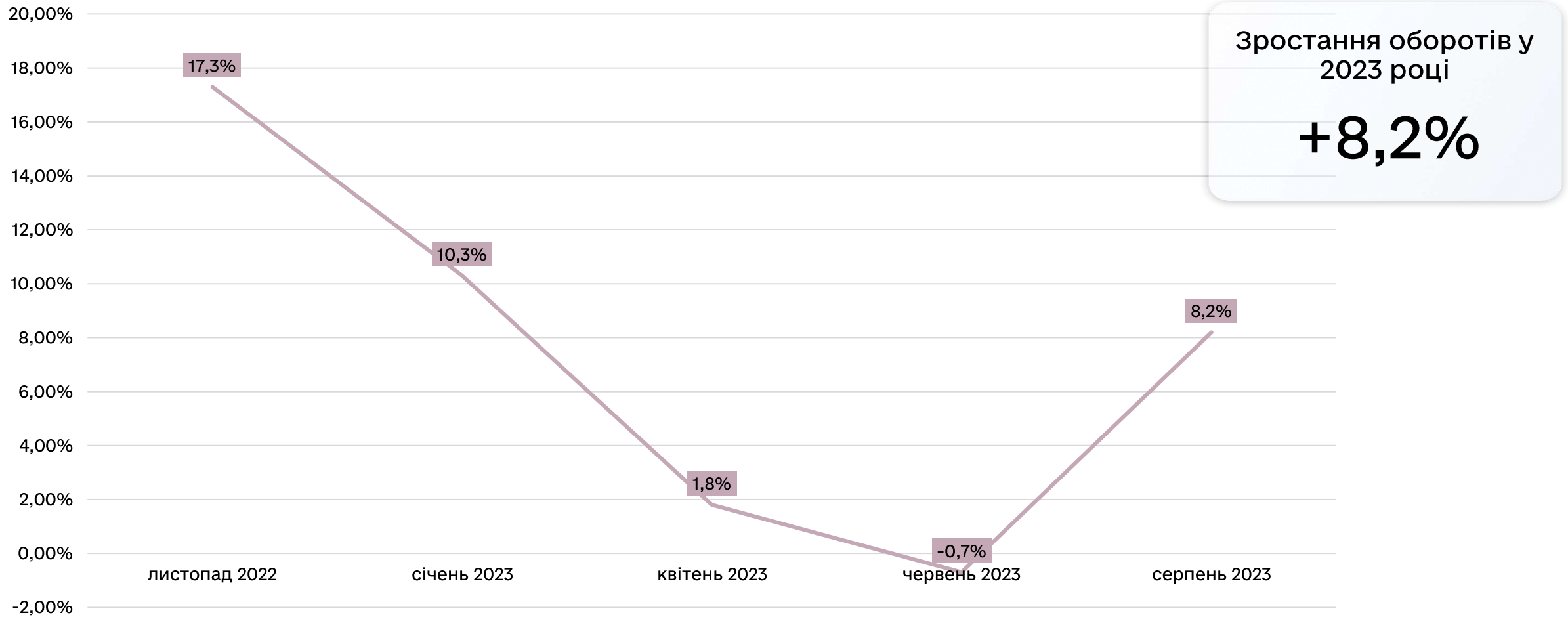
- Бізнес зросте суттєво
- 170%-200% від 2022 (ріст 70-100%)
- 110%-160% (ріст 10-60%)
- Майже як у 2022
- Обороти впадуть
- Бізнес не працюватиме / зупинено

Прогноз оборотів бізнесу на 2023 рік

За віком бізнесу

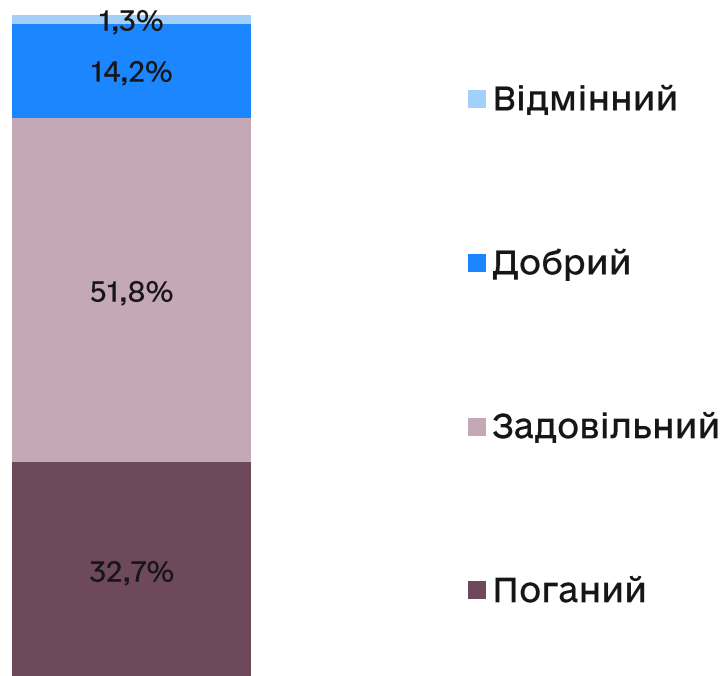

Динаміка середньозваженого показника прогнозу на 2023 рік (до 2022 року)

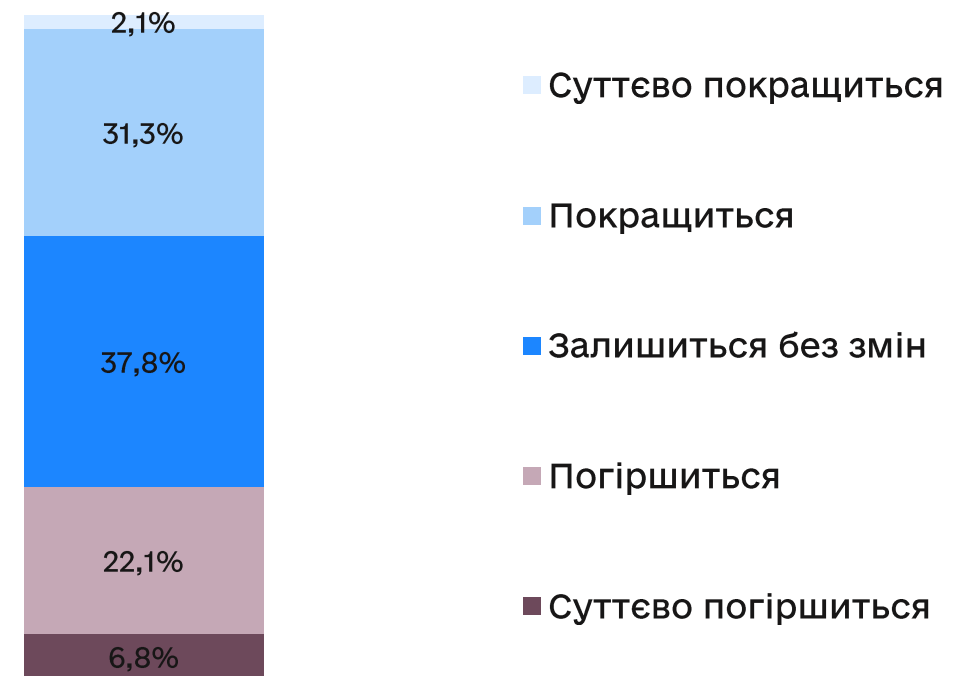

Оцінка стану бізнесу

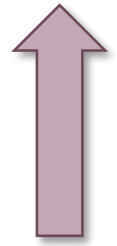
Як ви оцінюєте фінансово-економічний стан вашого підприємства?

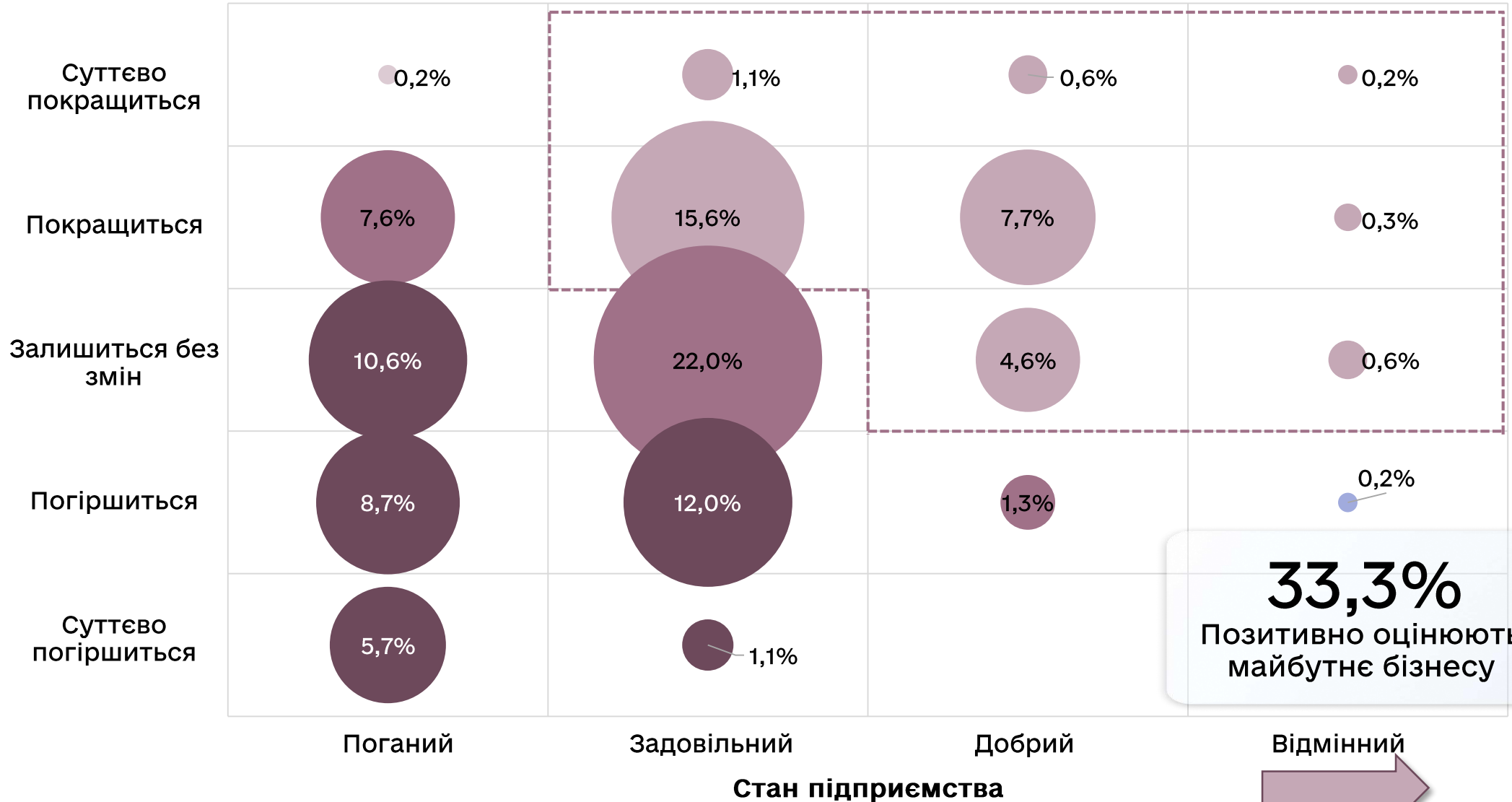
Які ваші очікування щодо фінансово-економічного стану вашого підприємства у наступні 12 місяців?

Оцінка стану бізнесу

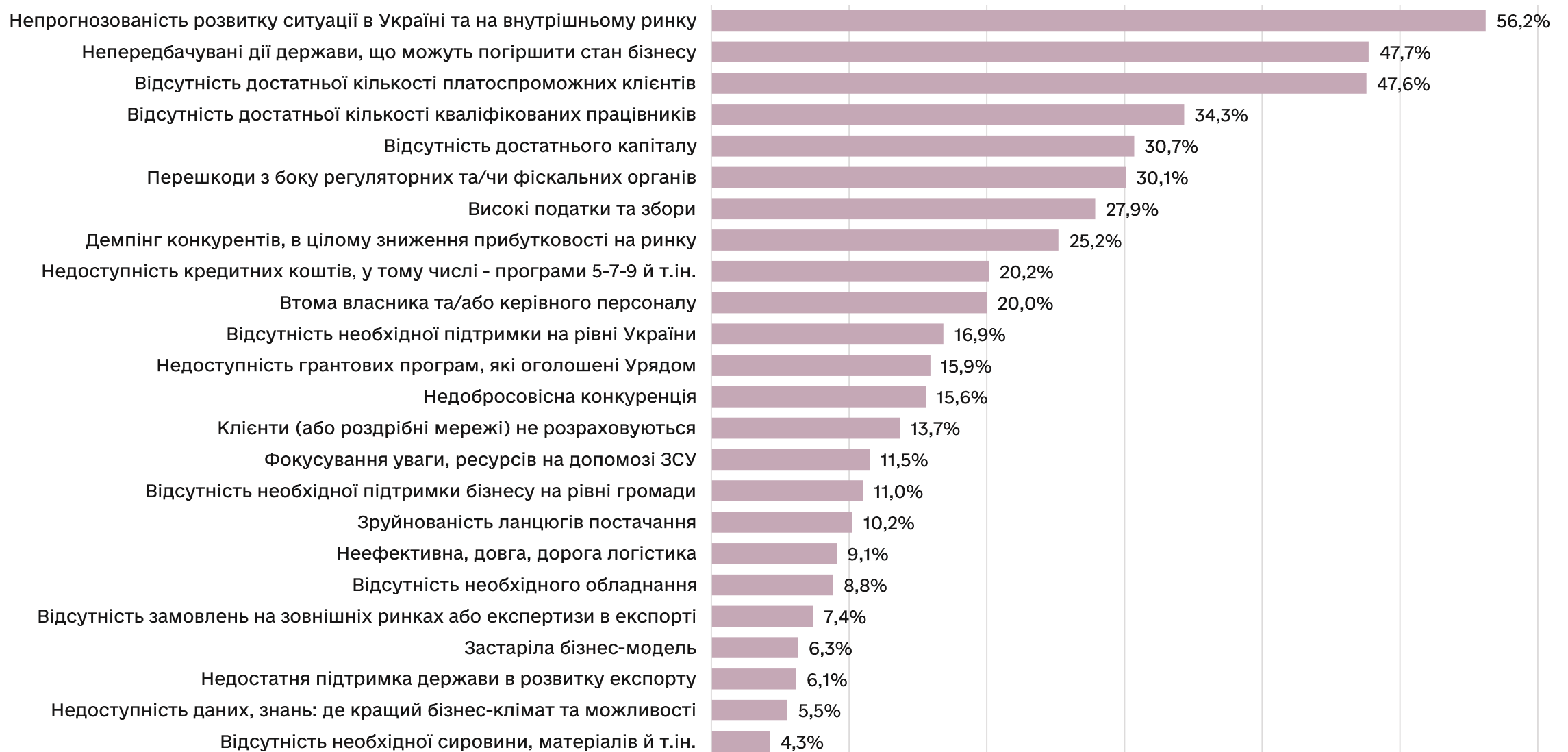
Очікування щодо фінансово-економічного стану підприємства у наступні 12 місяців

Проблеми бізнесу

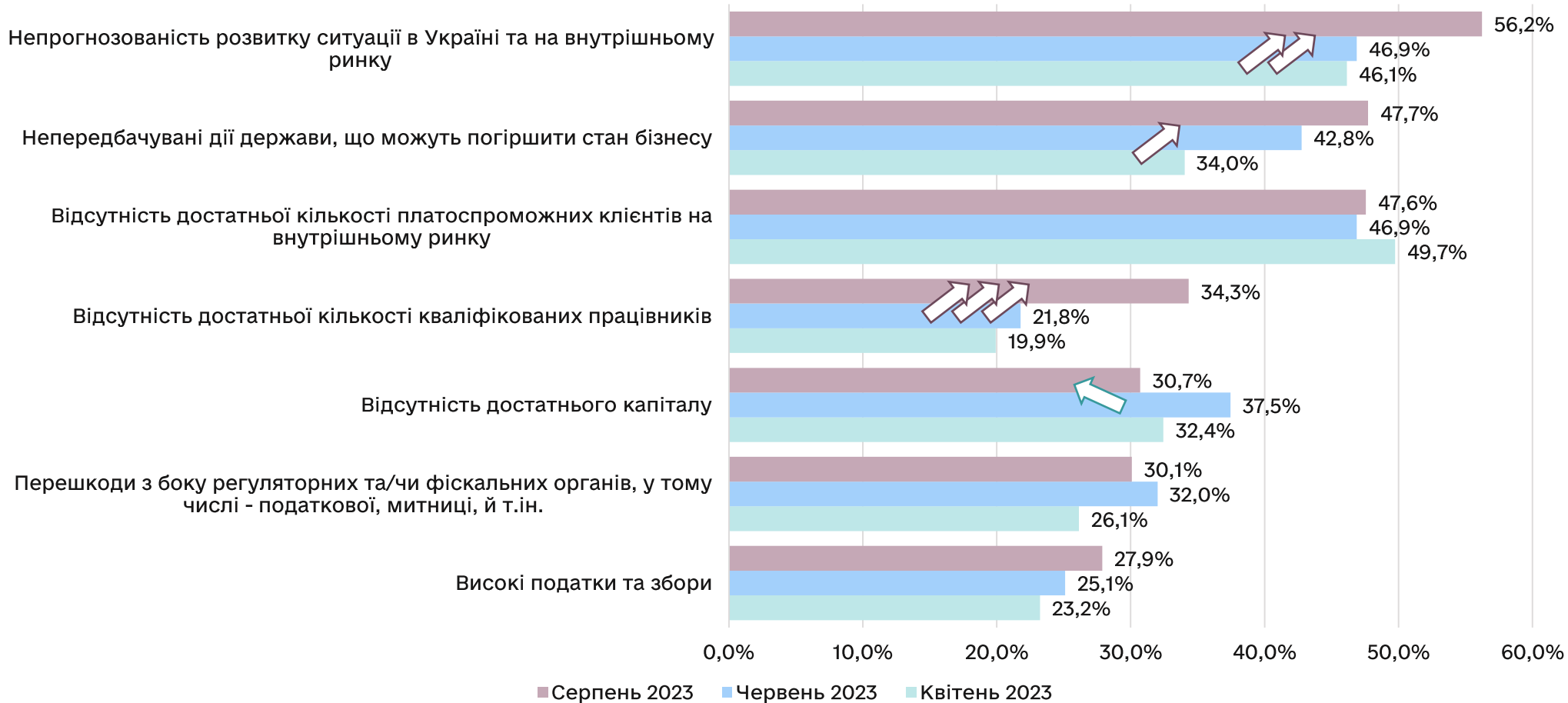
Проблеми бізнесу

Що заважає Вам зараз відновлювати і розвивати бізнес? (до 7 ключових перепон)

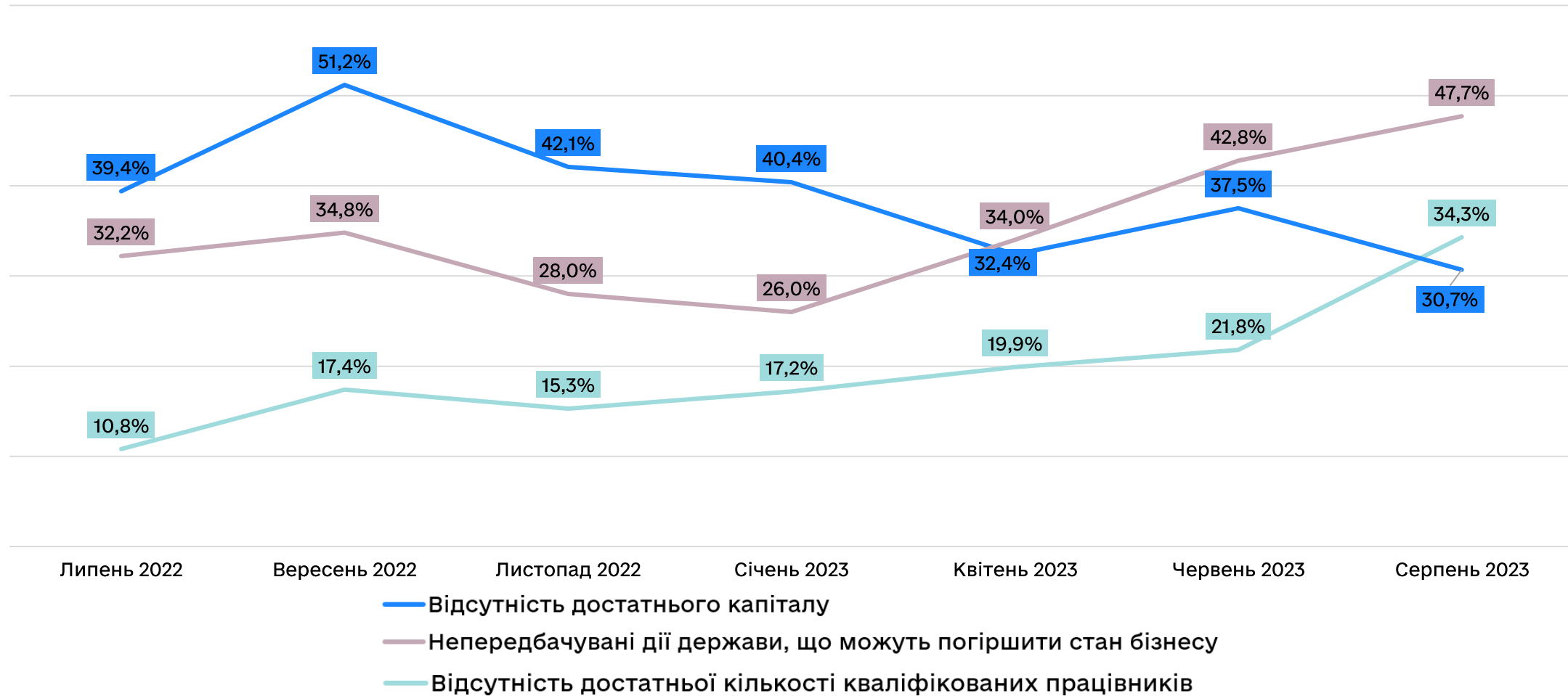
Проблеми бізнесу

Що заважає Вам зараз відновлювати і розвивати бізнес? (ТОП-7)

Проблеми бізнесу

Що заважає Вам зараз відновлювати і розвивати бізнес? (ТОП-7)

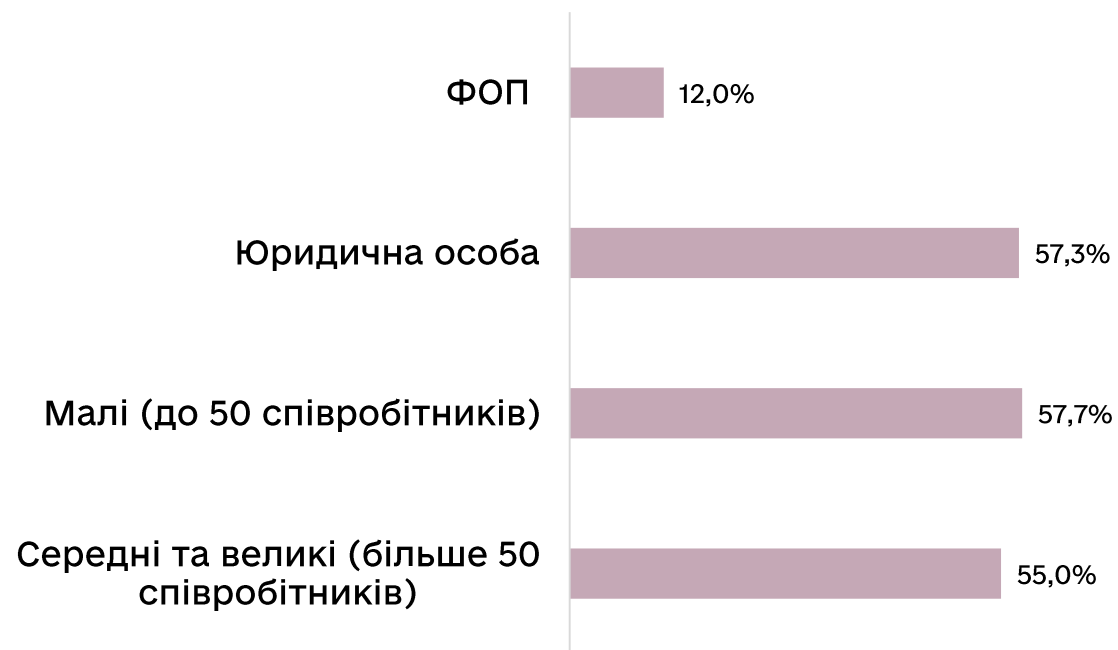
Проблеми у взаємодії з органами влади

З якими проблемами у взаємовідносинах з органами влади ваш бізнес стикався за останні 2 місяці?
(Позначте всі варіанти, з якими стикалися)

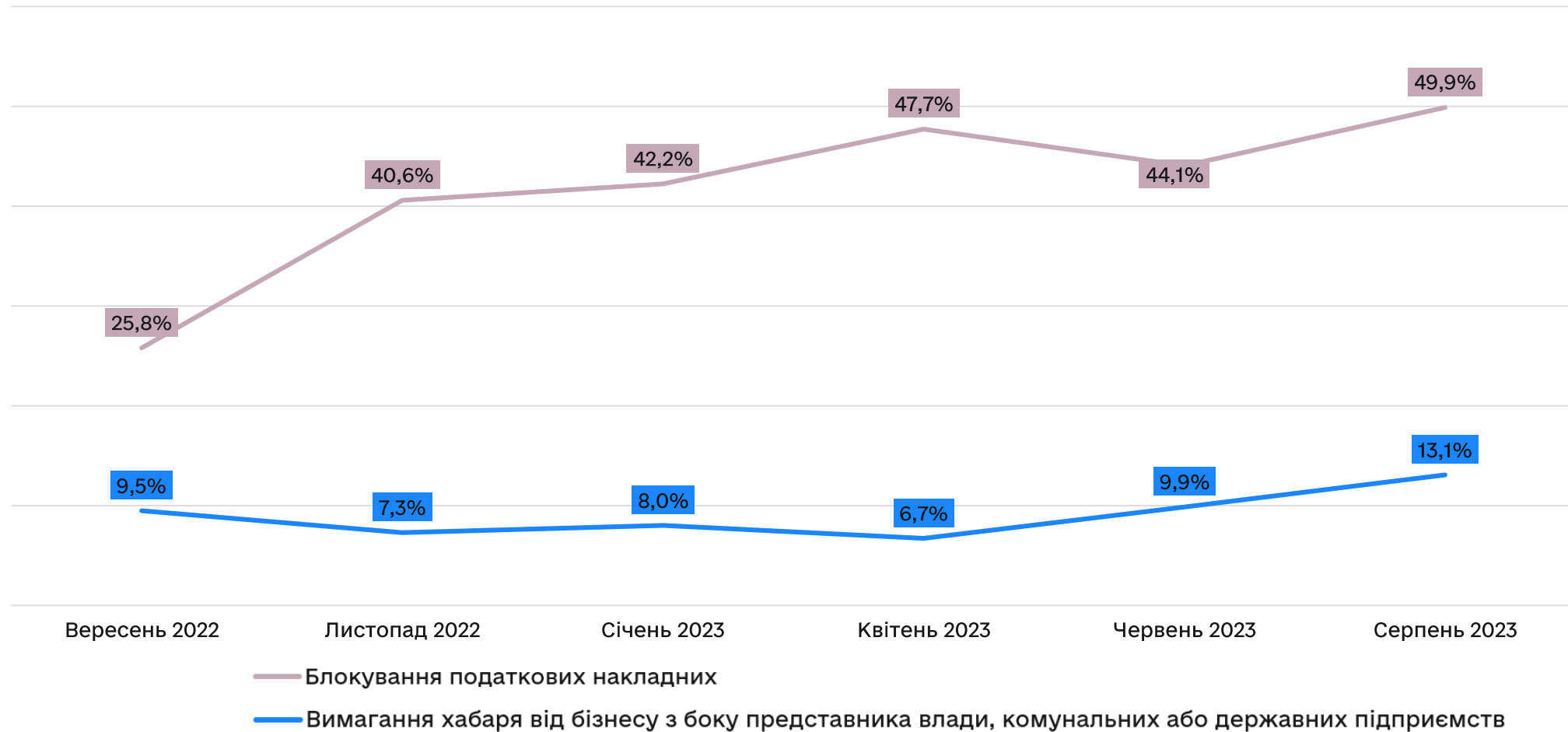
Стикалися з блокуванням податкових накладних

	Стикалися з блокуванням податкових накладних
ФОП	12,0%
Юридична особа, з них:	57,3%
- Малі (до 50 співробітників)	57,7%
- Середні та великі (більше 50 співробітників)	55,0%

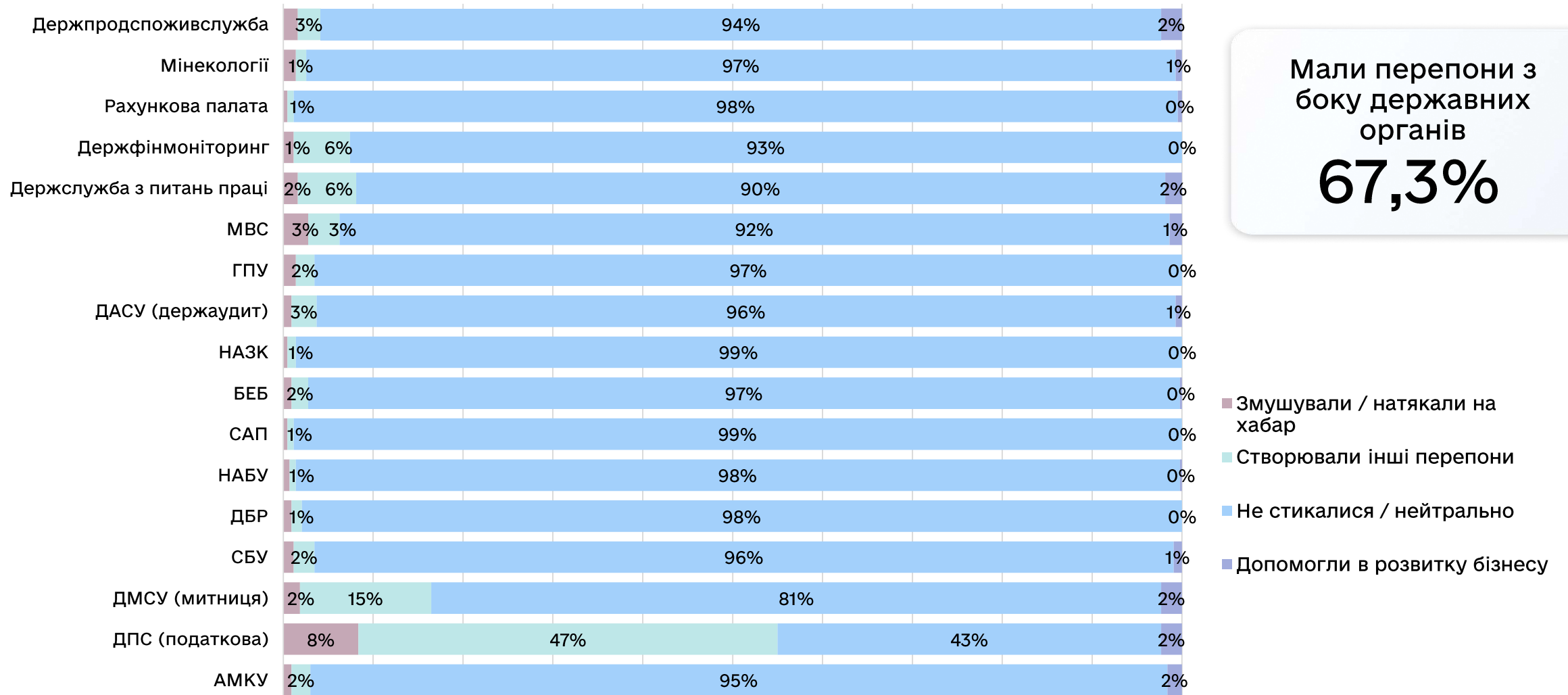
Проблеми у взаємодії з органами влади

З якими проблемами у взаємовідносинах з органами влади ваш бізнес стикався за останні 2 місяці? (Позначте всі варіанти, з якими стикалися)

Перепони з боку державних органів

Які державні органи створювали перепони чи допомогли в роботі Вашого бізнесу за останні 3 місяці?

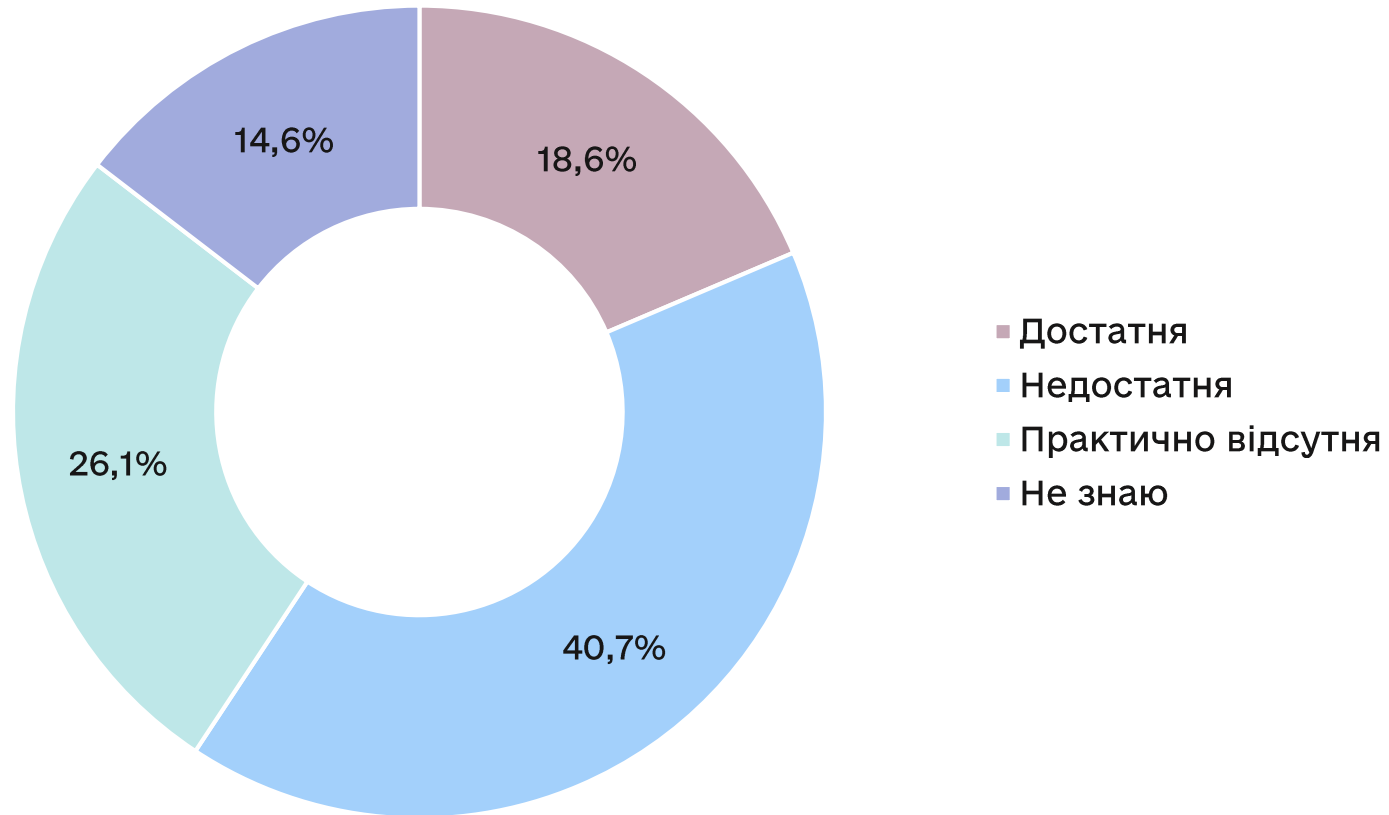
Державна допомога бізнесу

Якими видами державної допомоги ви скористалися з 24.02.2022?

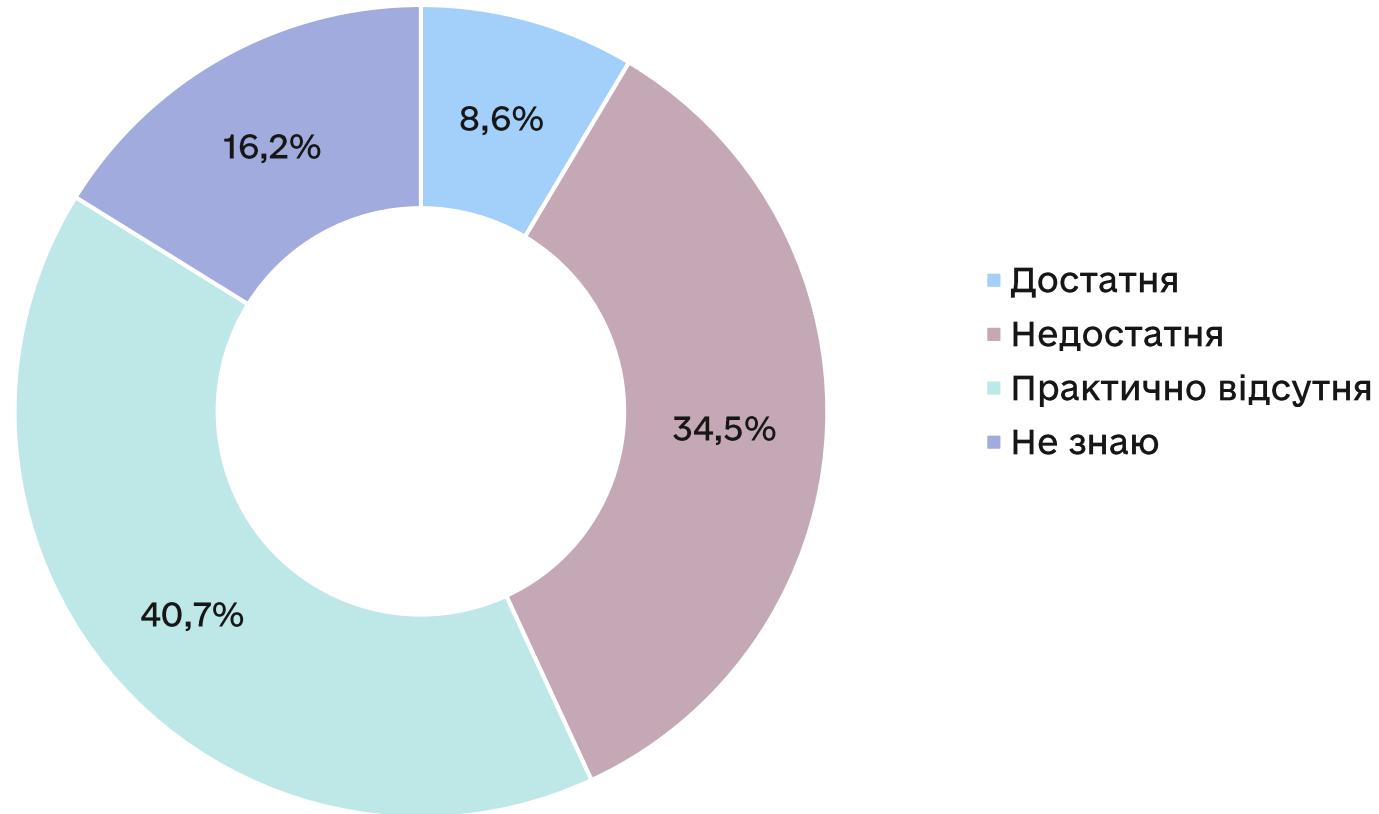
Рівень інформування

Чи вважаєте Ви достатнім рівень інформування суб'єктів підприємницької діяльності про існуючі інструменти підтримки підприємництва?

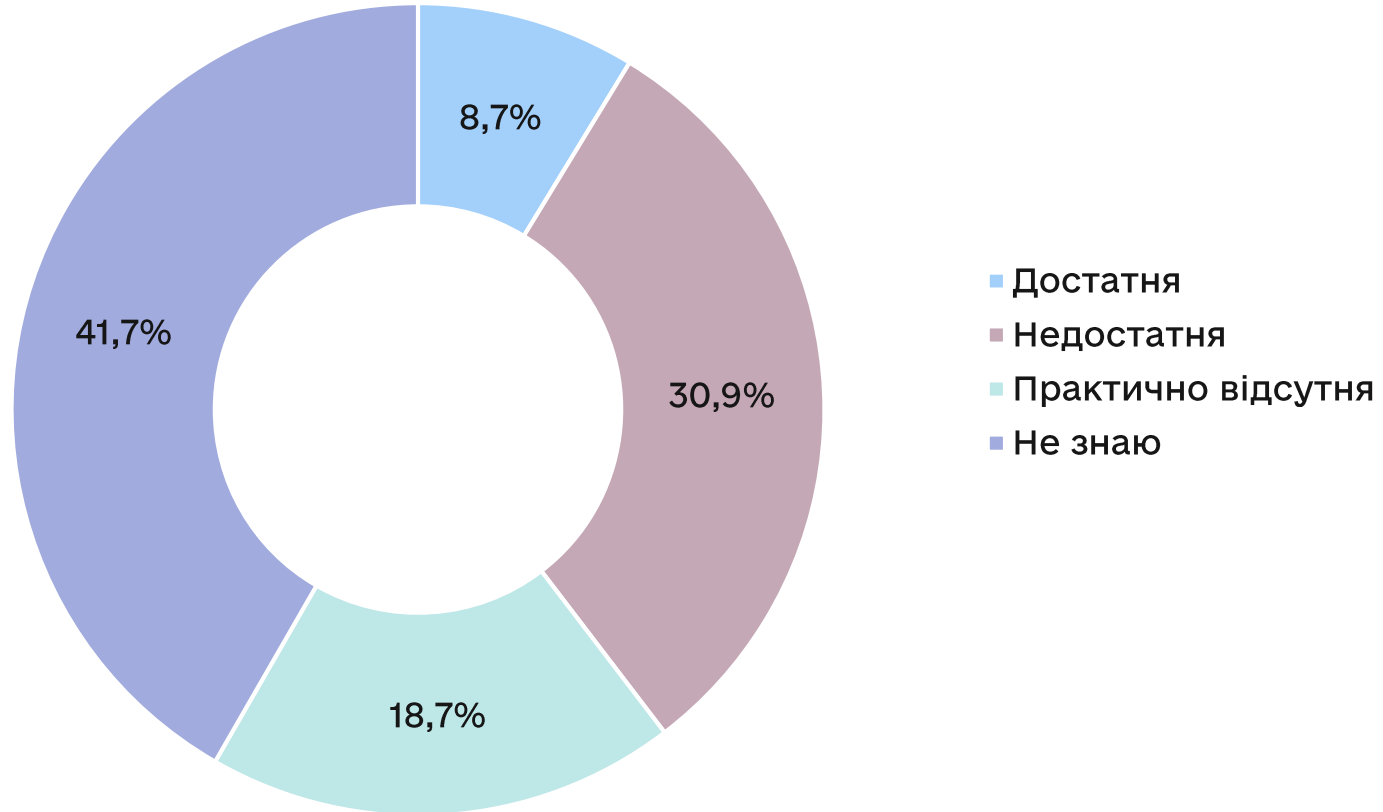
Підтримка підприємництва від держави

На Вашу думку, чи достатньою є підтримка підприємництва від держави в умовах повномасштабної війни?

Підтримка підприємництва від МФО

На Вашу думку, чи достатньою є підтримка підприємництва від партнерів з розвитку, МФО в умовах повномасштабної війни?

Потреба бізнесу в державній допомозі

Яку підтримку ви б хотіли б отримувати від держави

Потреба бізнесу в допомозі від МФО

Яку підтримку ви б хотіли б отримувати від партнерів з розвитку, МФО

Задачі для влади

Які з зазначених задач є найважливішими для вирішення і впровадження економічним блоком влади (ТОП-5)

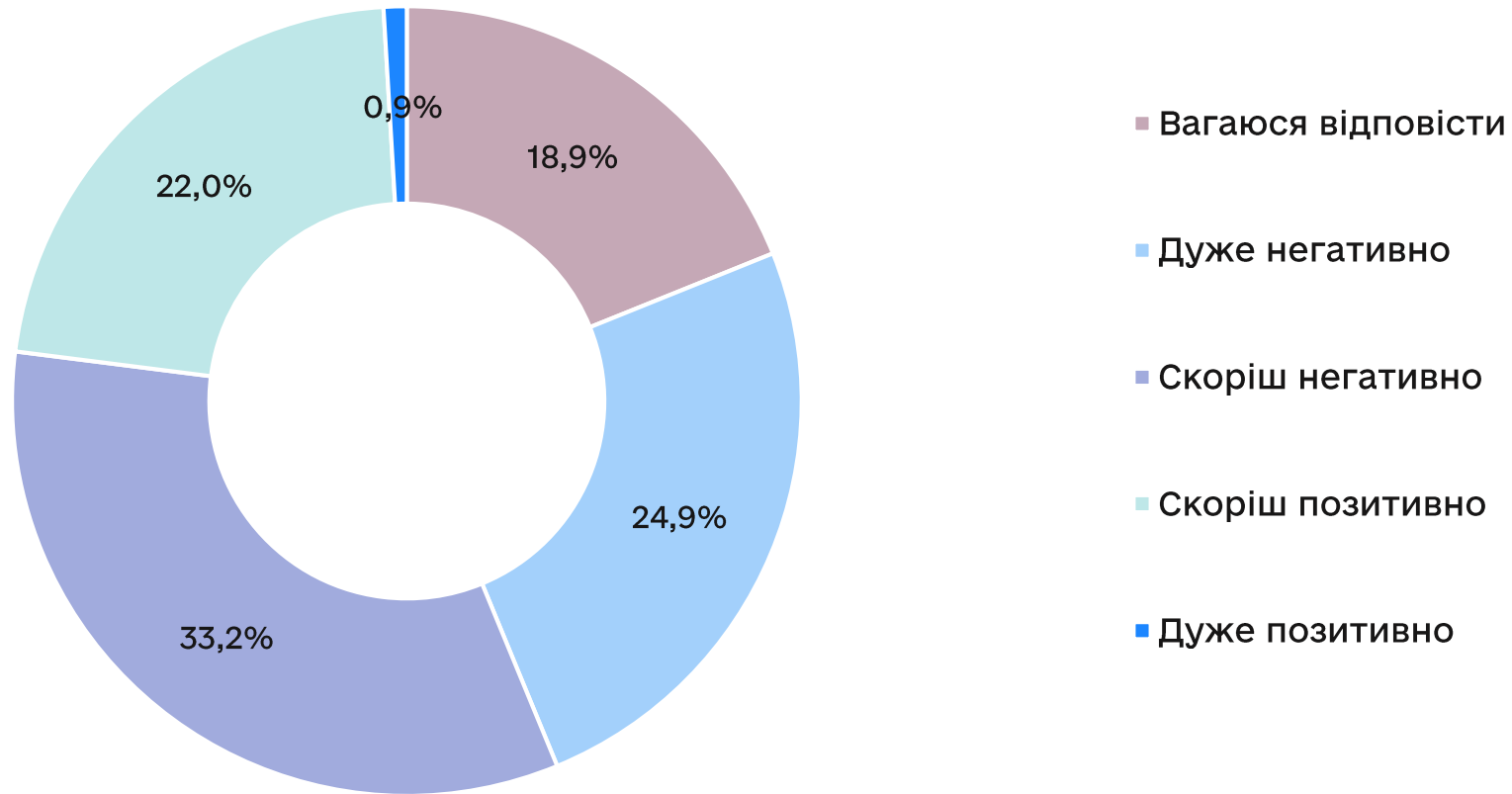

Вказали хоча б один з пунктів, пов'язаних з податковою системою:

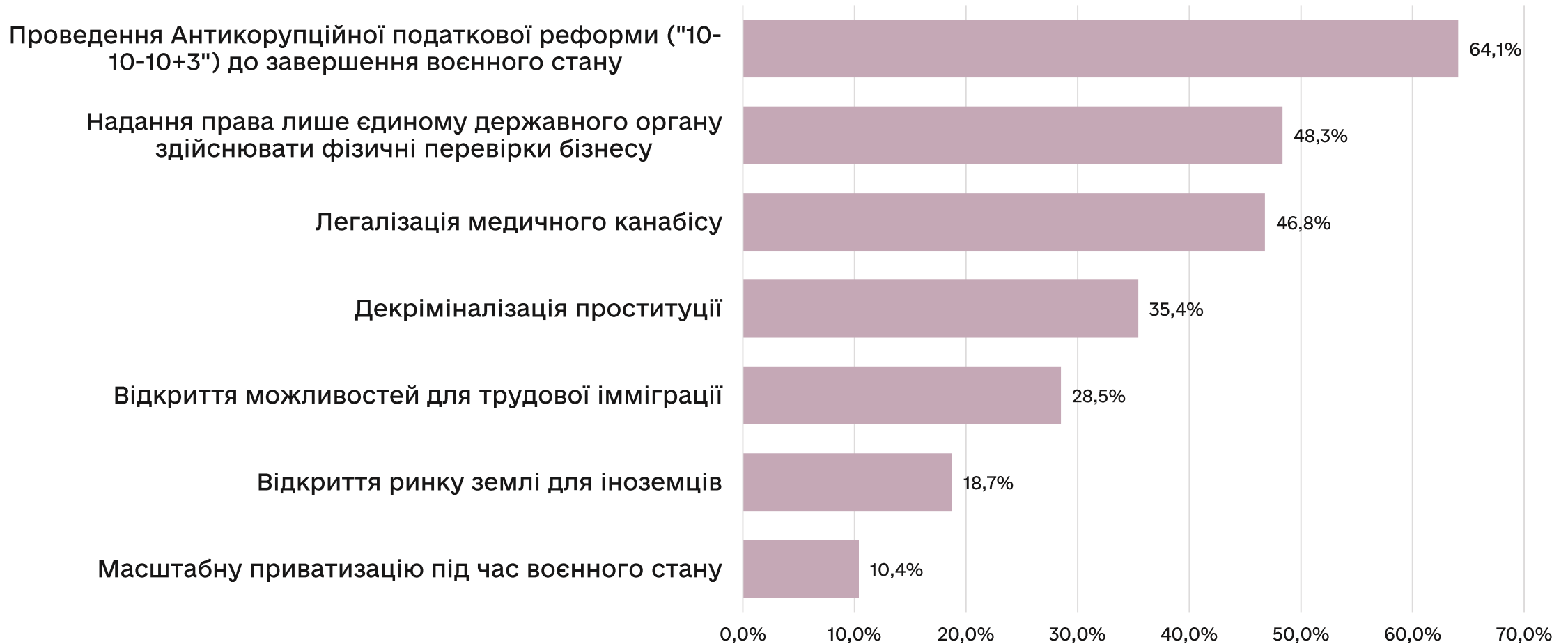
77,0%

Оцінка поточної економічної політики

Як ви оцінюєте поточну економічну політику державної влади?

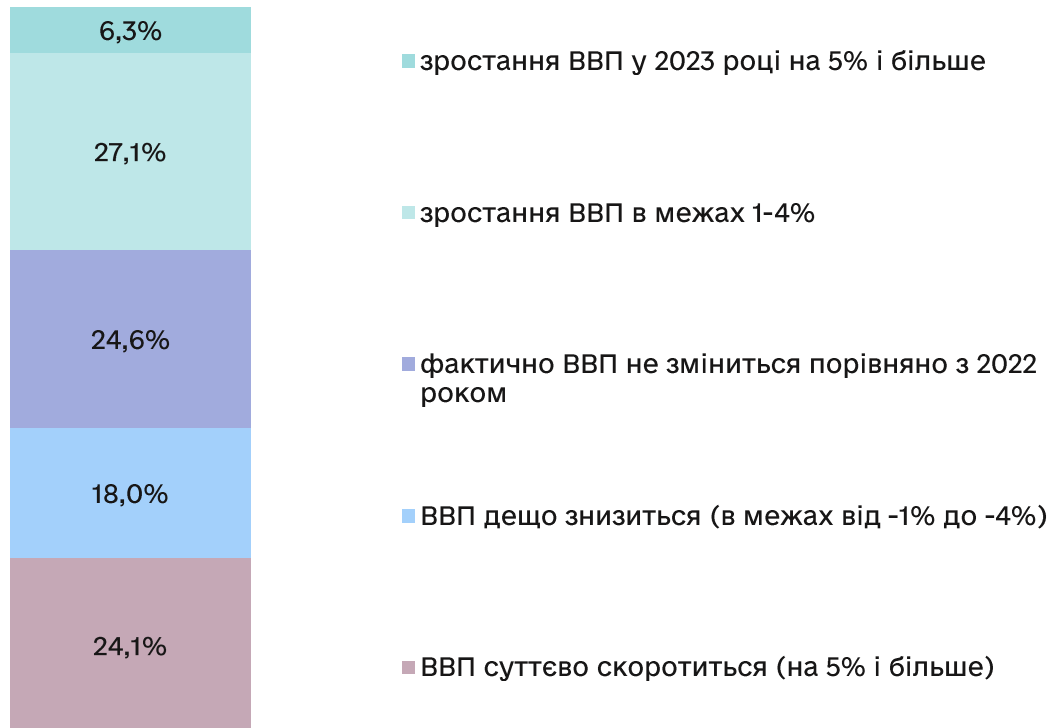

Які з наступних ідей ви підтримуєте?

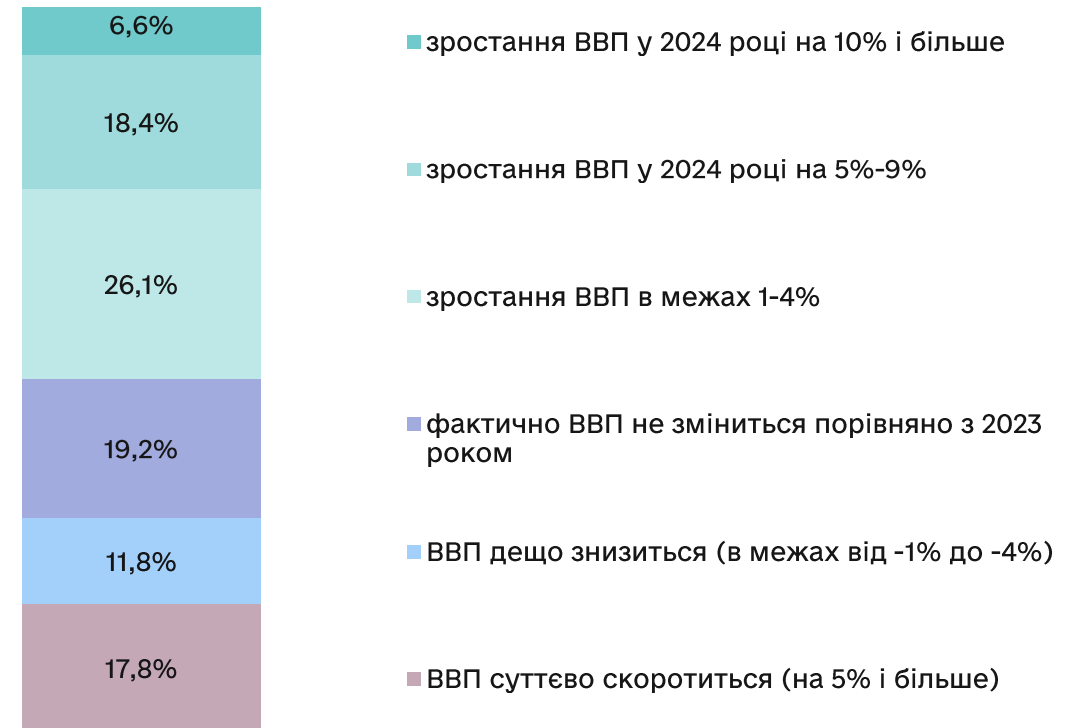

Оцінка перспектив української економіки

Як ви оцінюєте перспективи української економіки в 2023 році:

Як ви оцінюєте перспективи української економіки в 2024 році:

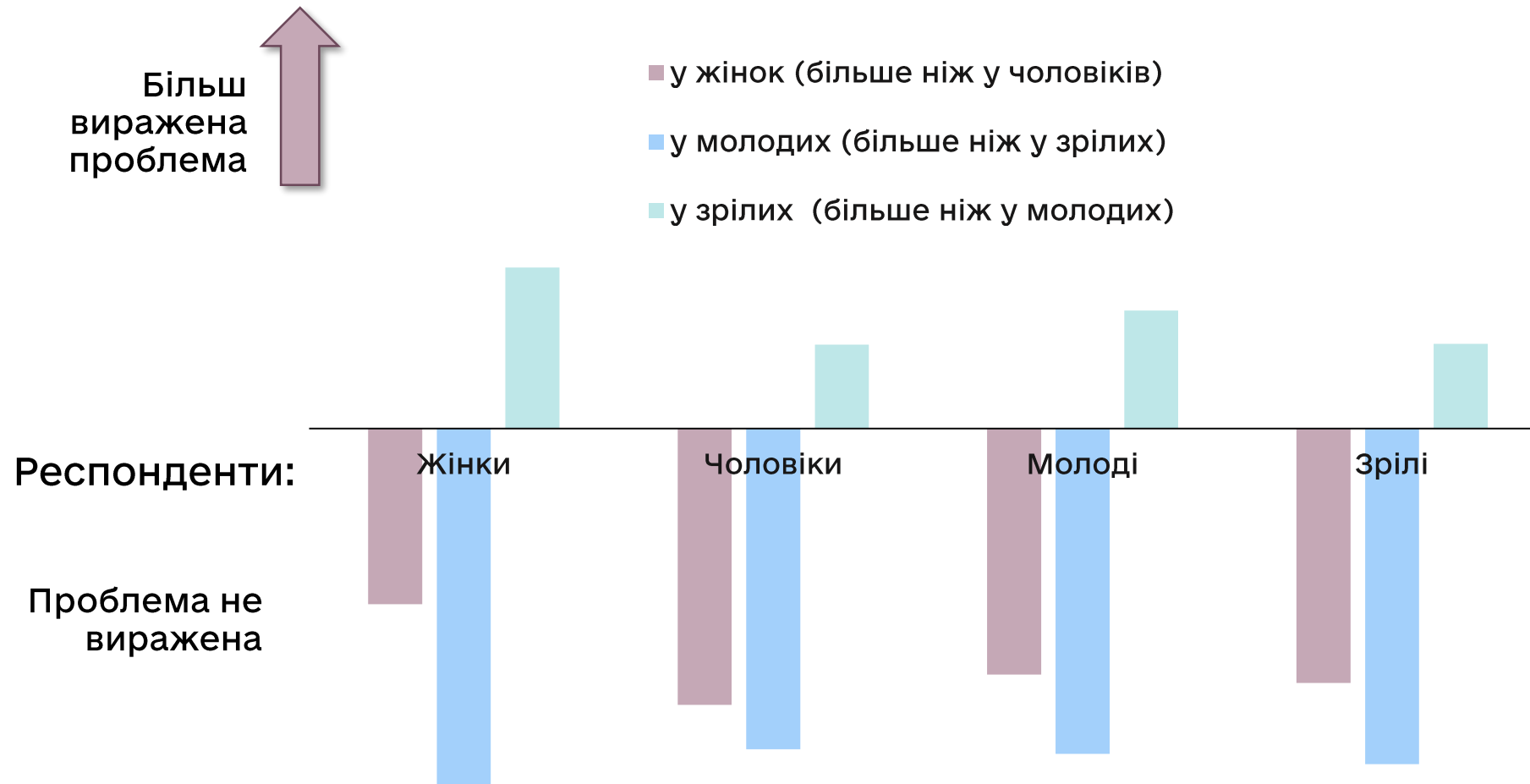

Основні перешкоди бізнесу

Основні перешкоди для ведення бізнесу у воєнний час, % опитаних

Категорії, в яких більші проблеми побудови кар'єри

Проблема ейджизму проявлена сильніше ніж дискримінація за статтю

Категорії, в яких більші проблеми побудови кар'єри

Складності в побудові кар'єри у **жінок** більше ніж у чоловіків

	Жінка	Чоловік
повністю згоден	10,3%	2,8%
скоріше згоден	26,1%	26,3%
скоріше не згоден	33,3%	35,6%
повністю не згоден	30,3%	35,3%

Складності в побудові кар'єри у людей **зрілого віку** більші ніж у молодих

	Молоді	Зрілі
повністю згоден	16,3%	13,8%
скоріше згоден	47,8%	47,0%
скоріше не згоден	23,1%	26,8%
повністю не згоден	12,8%	12,4%

Категорії, в яких менша заробітна плата

Більш
виражена
проблема

■ у жінок (нижча ніж у чоловіків)

■ у молодих (нижча ніж у зрілих)

Респонденти:

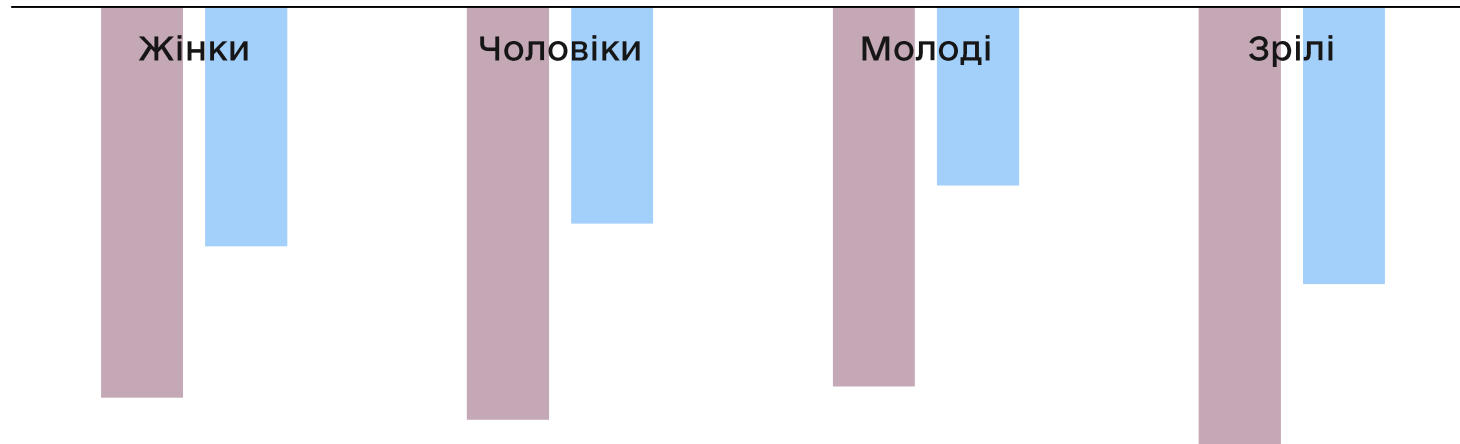
Жінки

Чоловіки

Молоді

Зрілі

Проблема не
виражена

Категорії, в яких менша заробітна плата

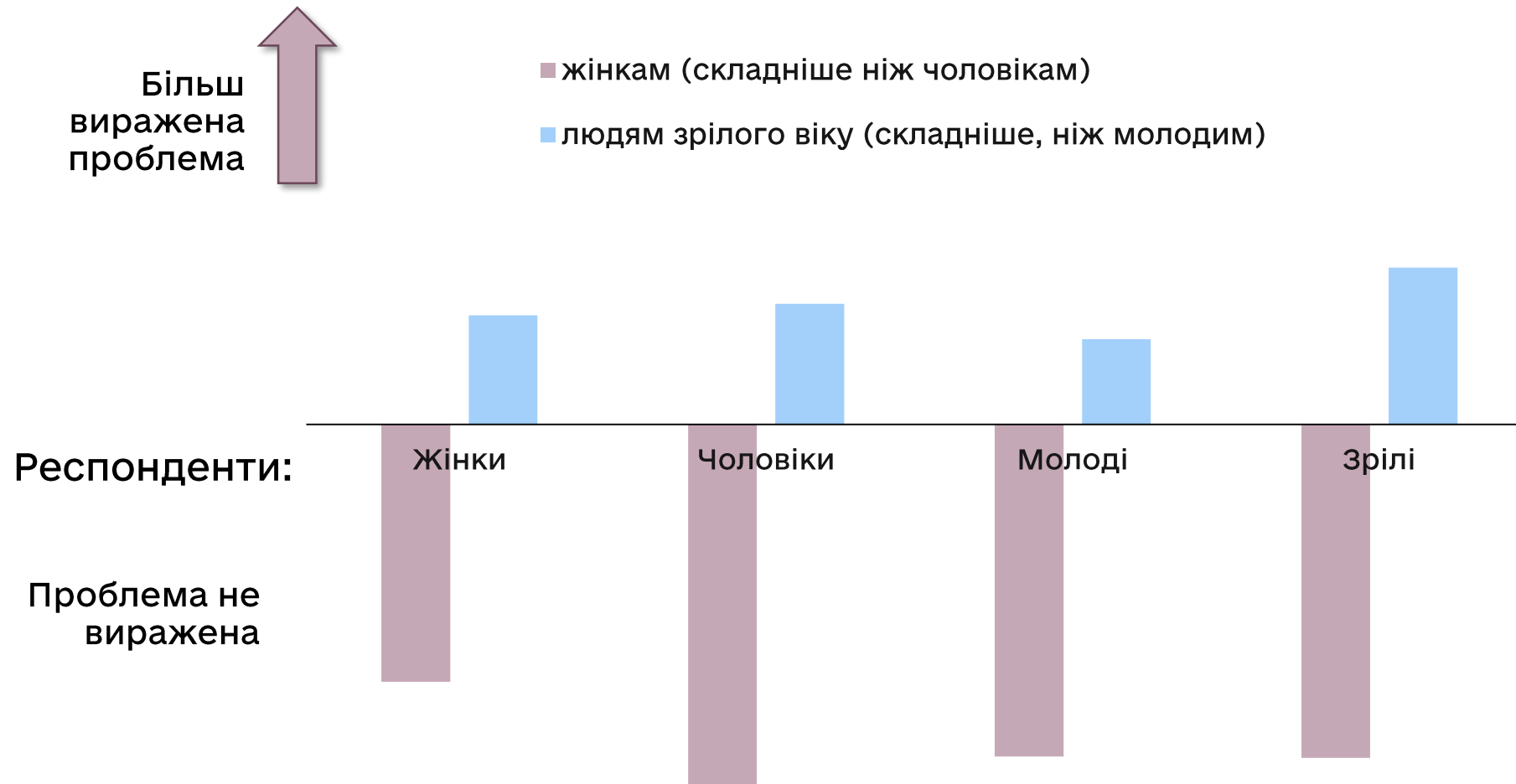
Жінки мають нижчу зарплату ніж чоловіки на аналогічних посадах

	Жінка	Чоловік
повністю згоден	5,2%	2,5%
скоріше згоден	19,6%	20,5%
скоріше не згоден	31,4%	34,4%
повністю не згоден	43,8%	42,6%

Молоді люди мають в середньому нижчу зарплату ніж зрілі

	Молоді	Зрілі
повністю згоден	9,8%	5,7%
скоріше згоден	29,1%	25,8%
скоріше не згоден	32,9%	36,6%
повністю не згоден	28,2%	31,9%

Категорії, яким складніше відкрити власну справу

Категорії, яким складніше відкрити власну справу

Жінкам складніше почати власний бізнес ніж чоловікам

	Жінка	Чоловік
повністю згоден	9,6%	3,0%
скоріше згоден	20,5%	17,1%
скоріше не згоден	30,1%	38,3%
повністю не згоден	39,8%	41,6%

Людам зрілого віку складніше почати власний бізнес ніж молодим

	Молоді	Зрілі
повністю згоден	16,9%	20,5%
скоріше згоден	44,2%	47,0%
скоріше не згоден	22,8%	19,8%
повністю не згоден	16,0%	12,8%

Досвід проти креативності

Більш
виражена
проблема

■ Досвід людини в певній сфері важливіший за її/його креативність та «свіжий» погляд

Респонденти:

Жінки

Чоловіки

Молоді

Зрілі

Проблема не
виражена

Досвід проти креативності

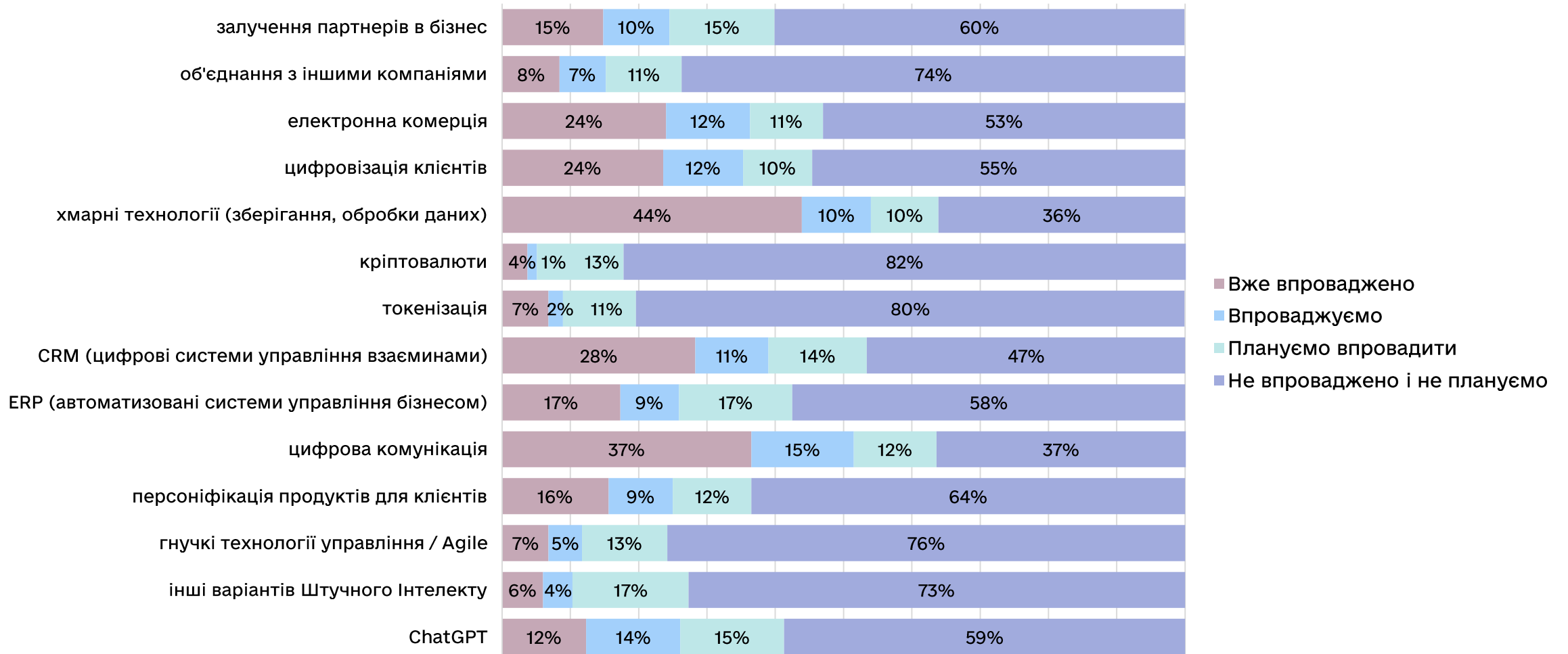
Досвід людини важливіший за її креативність та «свіжий» погляд

	Жінка	Чоловік
повністю згоден	9,5%	11,9%
скоріше згоден	38,1%	34,9%
скоріше не згоден	38,8%	40,1%
повністю не згоден	13,6%	13,1%

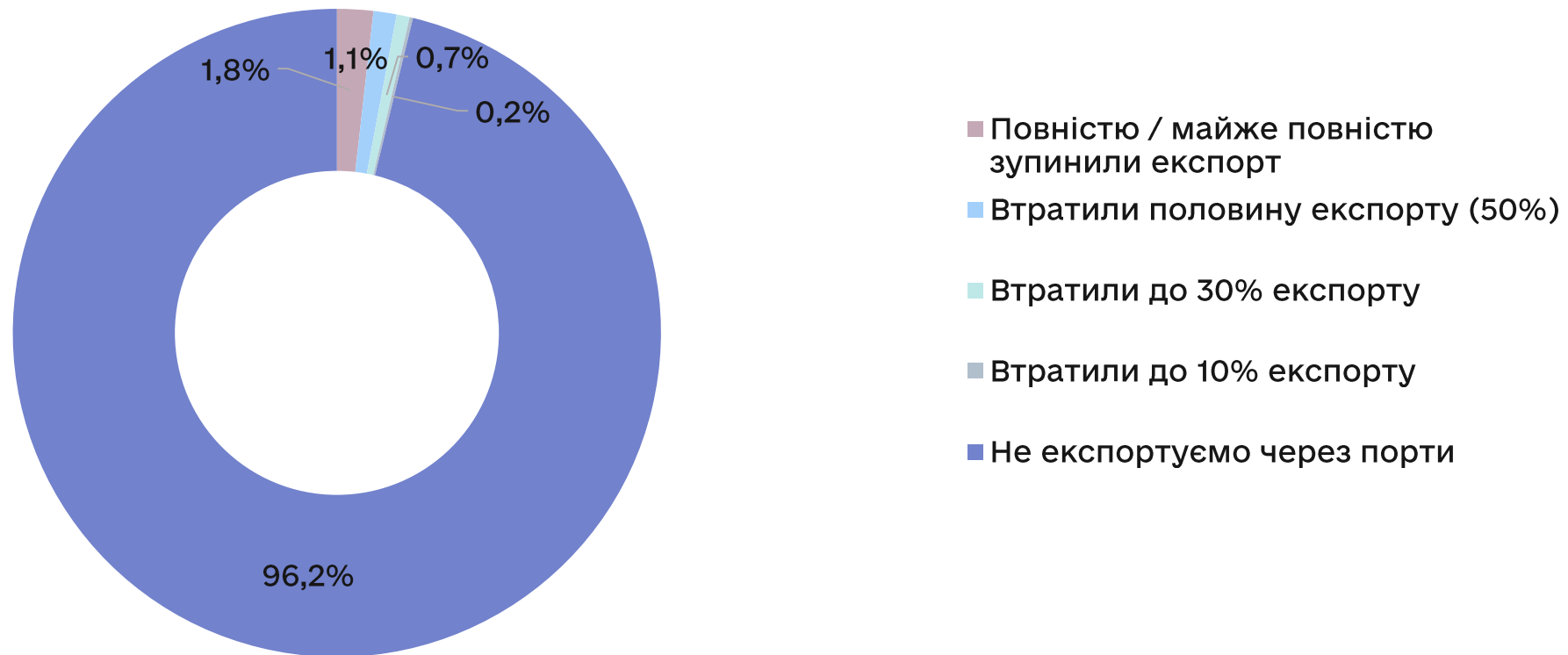
Досвід людини важливіший за її креативність та «свіжий» погляд

	Молоді	Зрілі
повністю згоден	9,5%	13,4%
скоріше згоден	35,0%	36,2%
скоріше не згоден	40,7%	38,6%
повністю не згоден	14,8%	11,7%

Які з технологій вже застосовані у Вашому бізнесі, а які плануєте впровадити протягом найближчих 12 місяців?

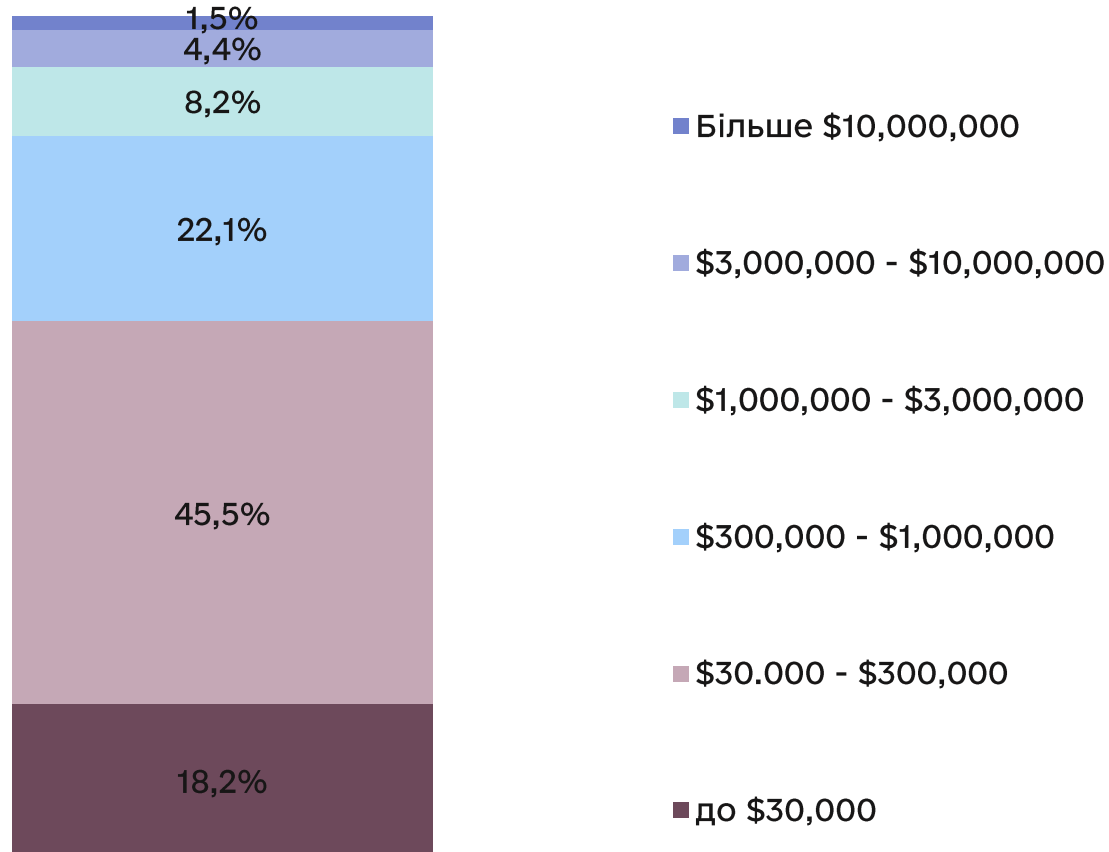
Чи вплинула ситуація із атакою на українські морські порти на обсяги вашого експорту?

Потреби бізнесу у фінансуванні

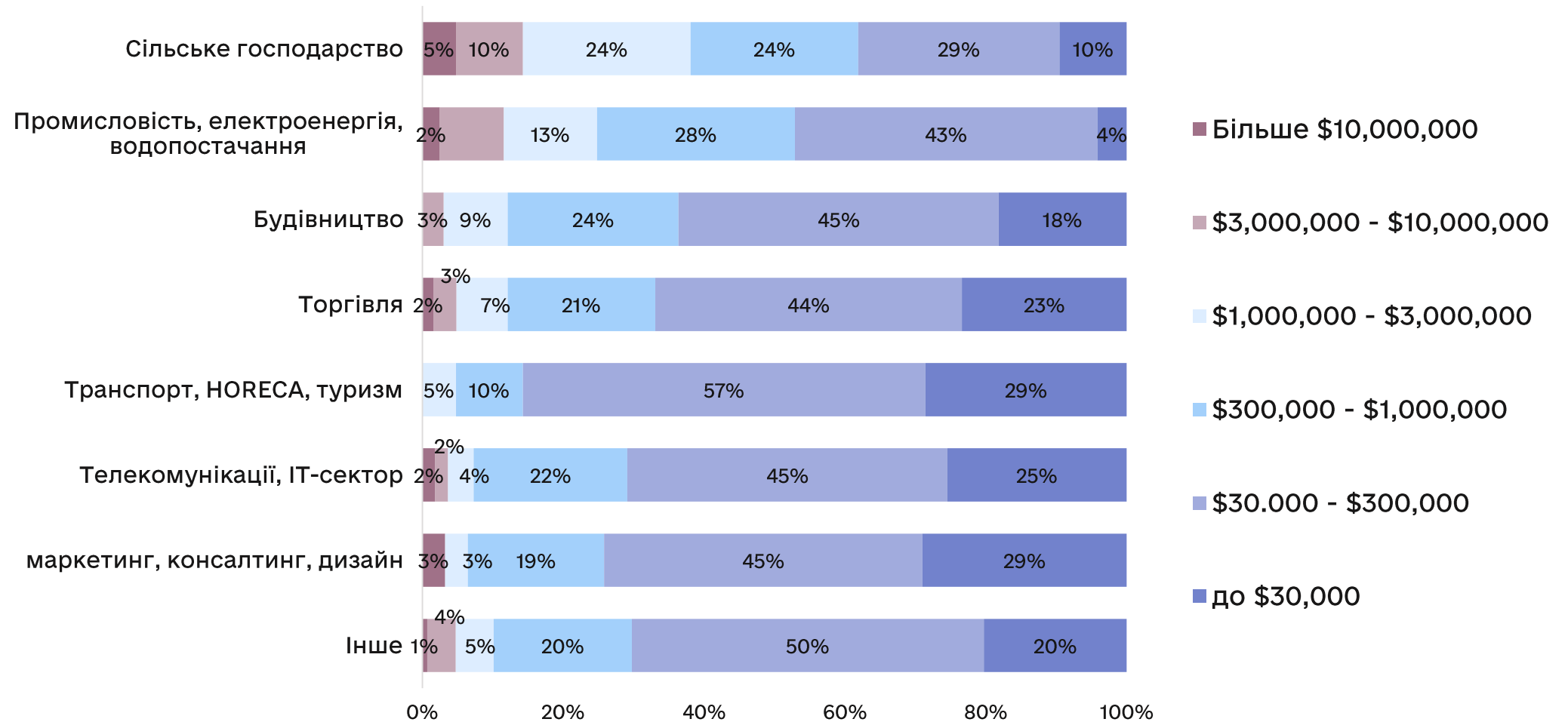
Потреби бізнесу у додатковому фінансуванні

Який обсяг фінансових ресурсів додатково необхідний Вашому бізнесу (до наявних у Вас ресурсів) для реалізації Вашої бізнес-стратегії розвитку протягом 3 років?

Потреби бізнесу у додатковому фінансуванні

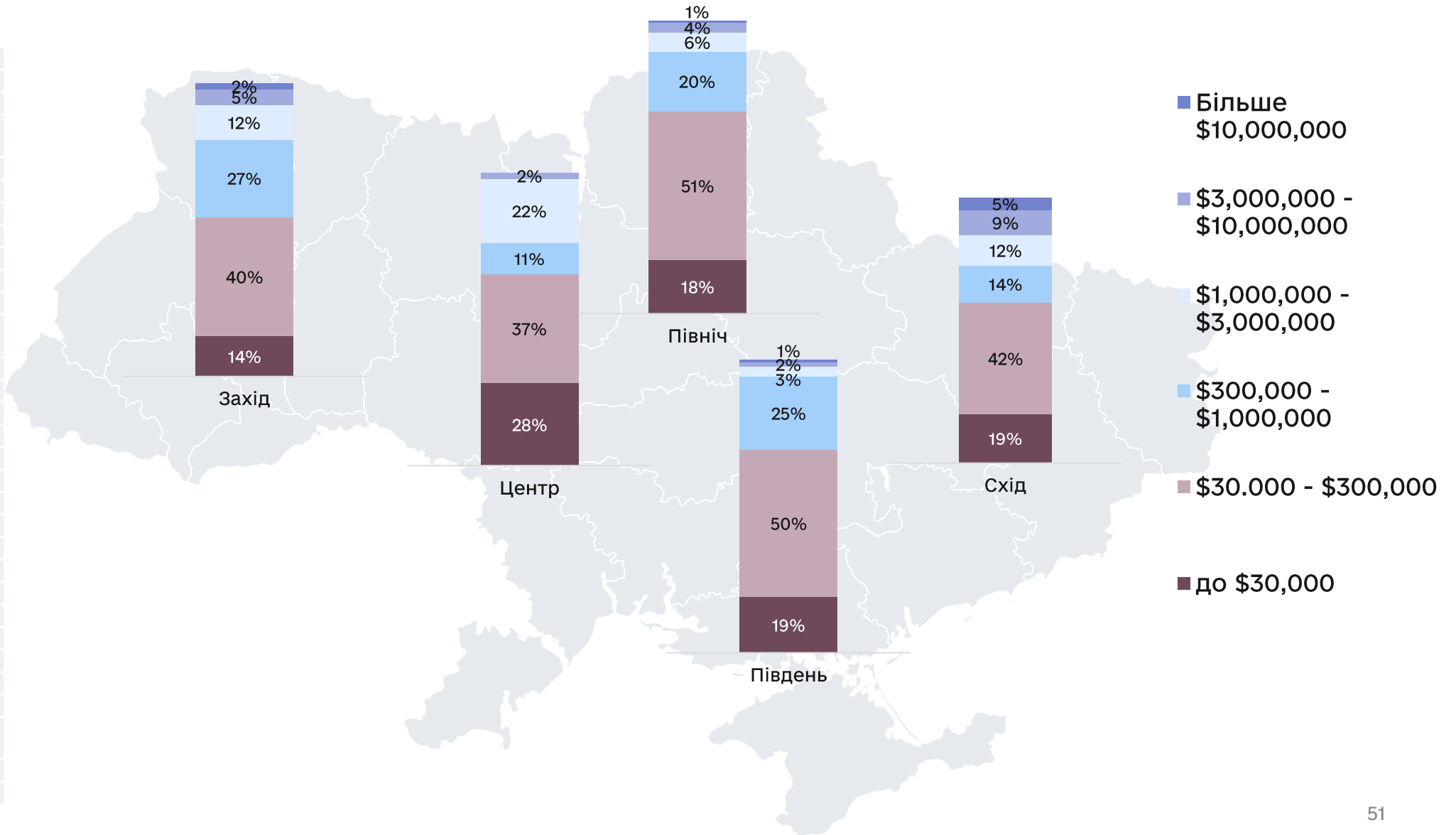
Який обсяг фінансових ресурсів додатково необхідний Вашому бізнесу (до наявних у Вас ресурсів) для реалізації Вашої бізнес-стратегії розвитку протягом 3 років?

Потреби бізнесу у додатковому фінансуванні

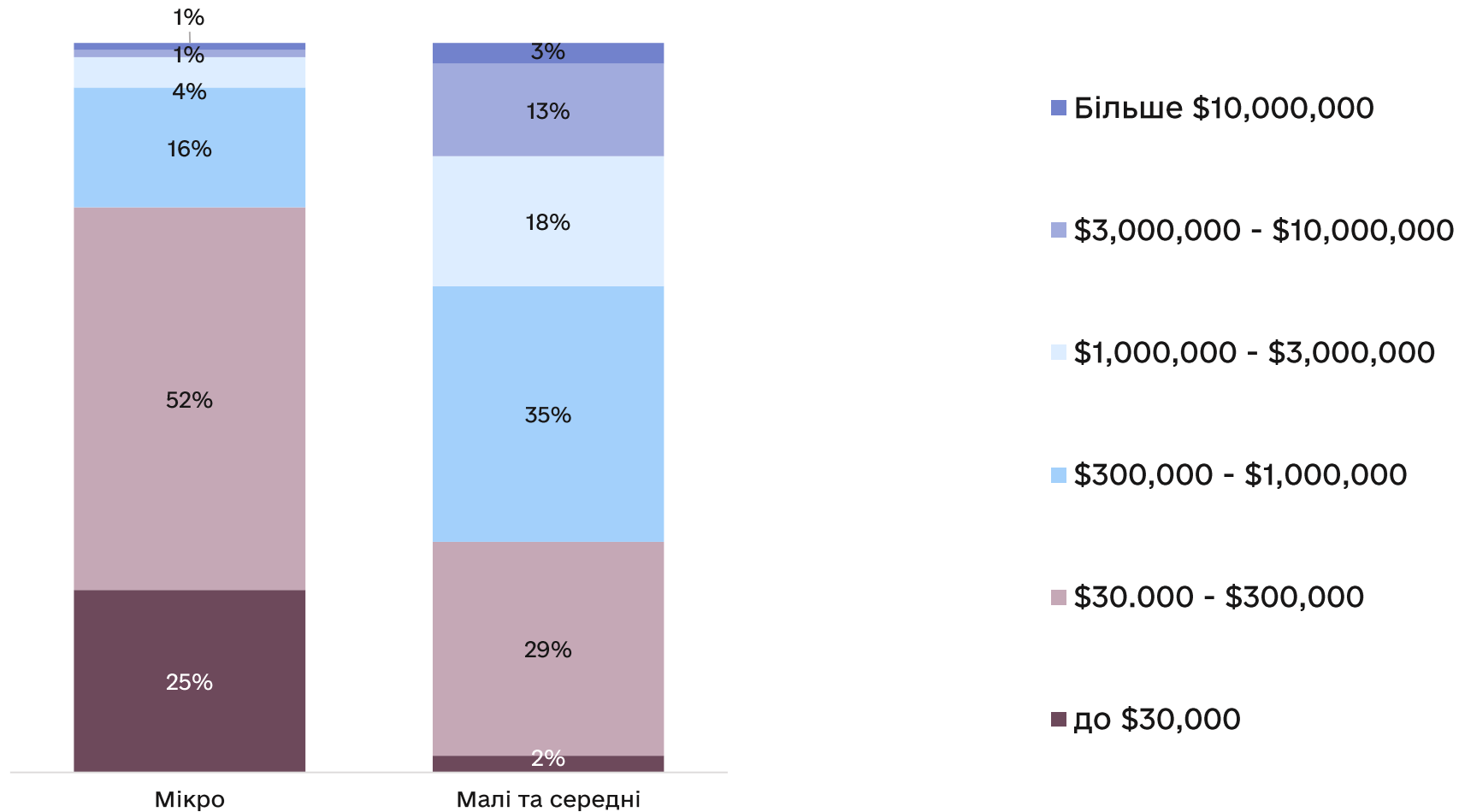
Який обсяг фінансових ресурсів додатково необхідний Вашому бізнесу (до наявних у Вас ресурсів) для реалізації Вашої бізнес-стратегії розвитку протягом 3 років?

- Захід**
- Волинська область
- Закарпатська область
- Івано-Франківська область
- Львівська область
- Рівненська область
- Тернопільська область
- Хмельницька область
- Чернівецька область
- Південь**
- АР Крим
- Дніпропетровська область
- Запорізька область
- Миколаївська область
- Одеська область
- Херсонська область
- Північ**
- Житомирська область
- Київ
- Київська область
- Сумська область
- Чернігівська область
- Схід**
- Донецька область
- Луганська область
- Харківська область
- Центр**
- Вінницька область
- Кіровоградська область
- Полтавська область
- Черкаська область

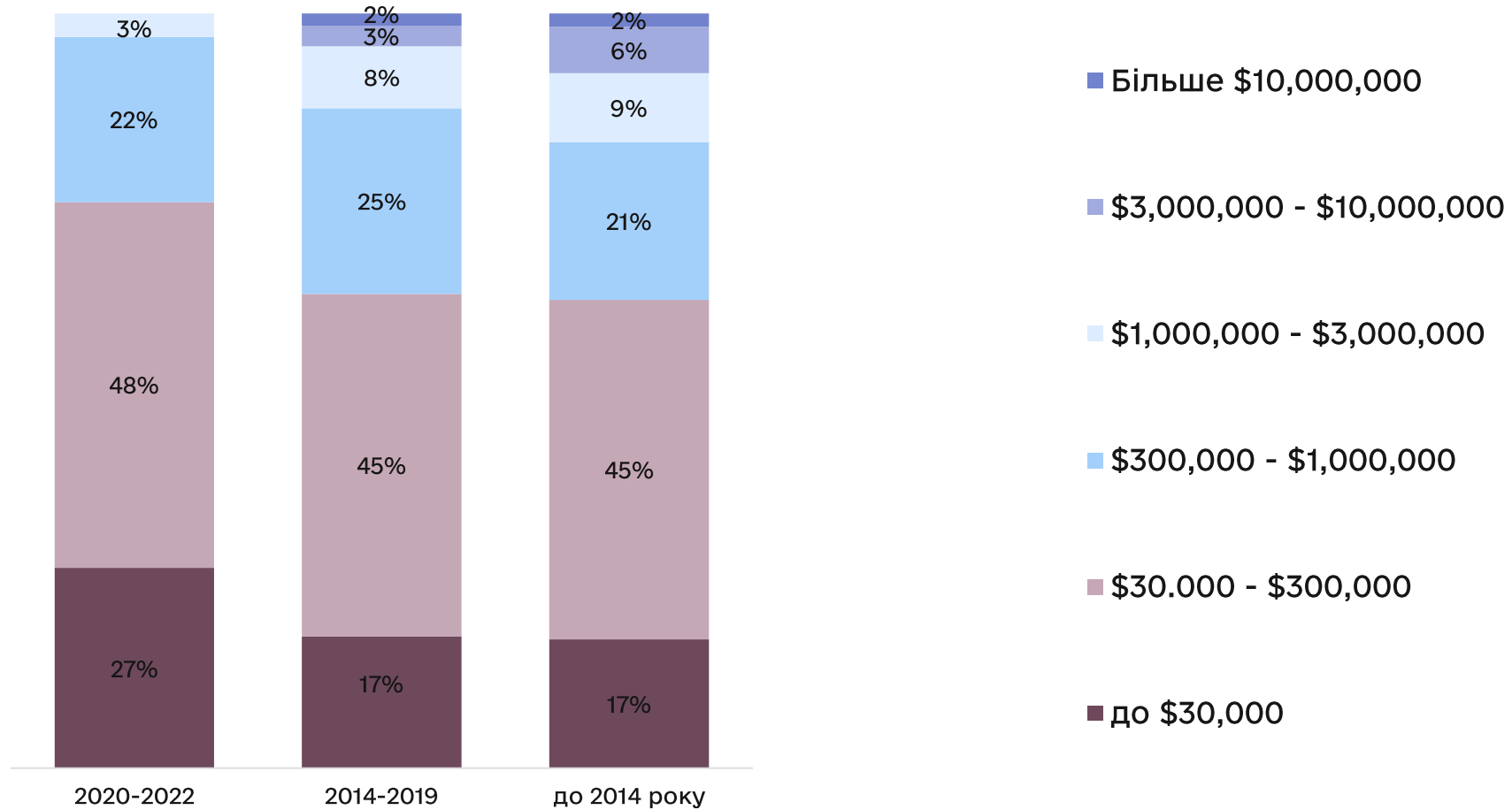
Потреби бізнесу у додатковому фінансуванні

За розміром бізнесу

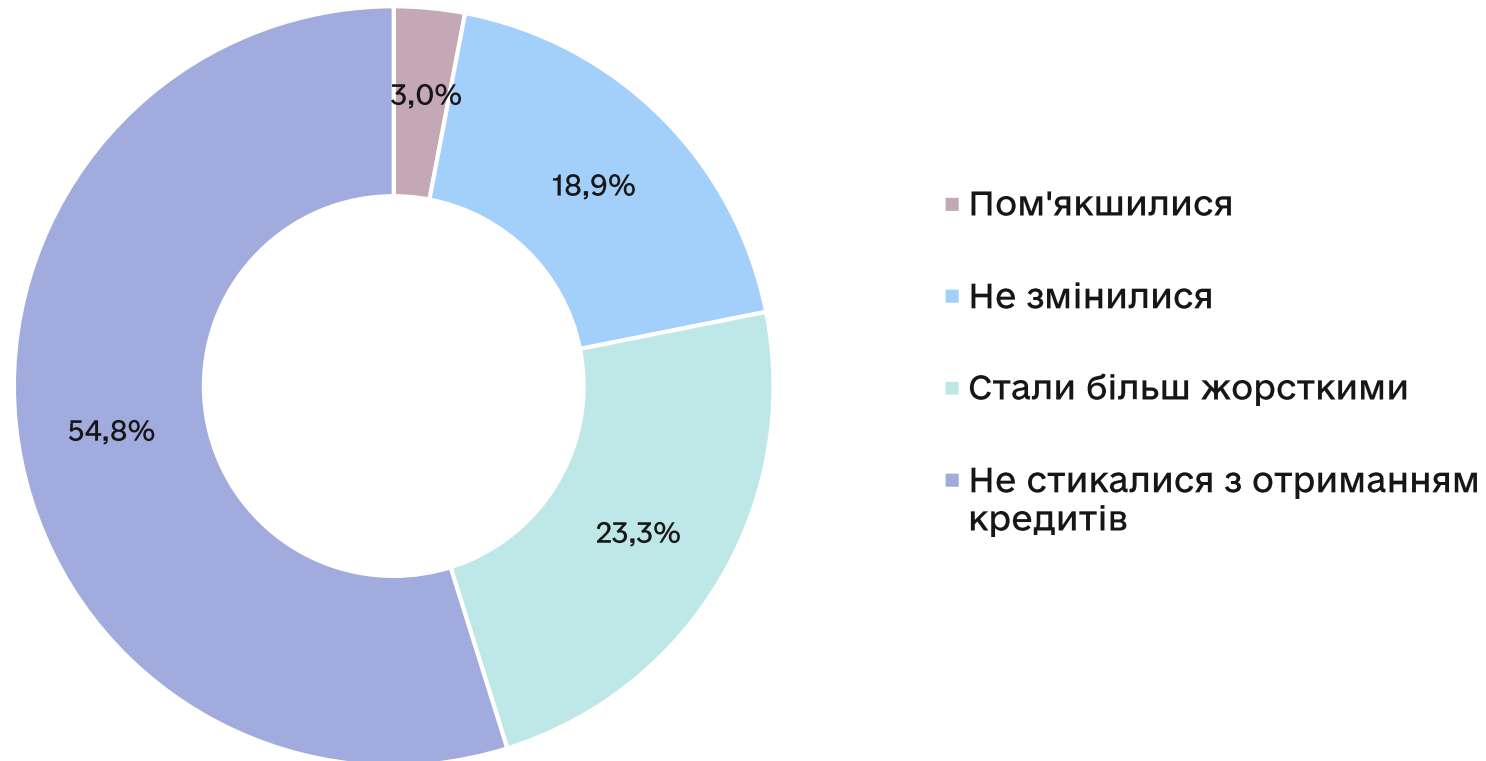
Потреби бізнесу у додатковому фінансуванні

За віком бізнесу

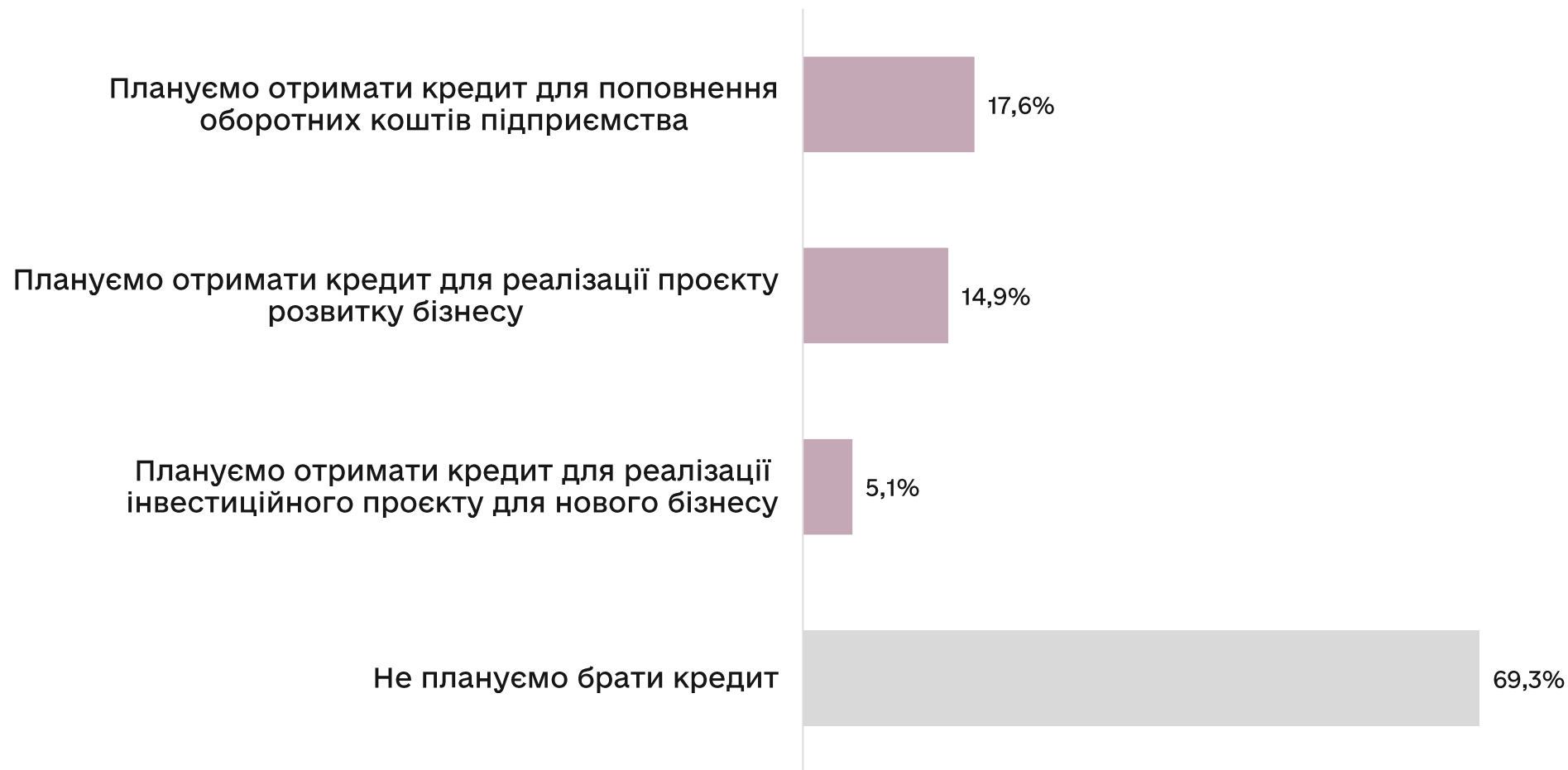
Умови отримання кредиту

Як змінилися за останній час умови отримання банківського кредиту підприємством?

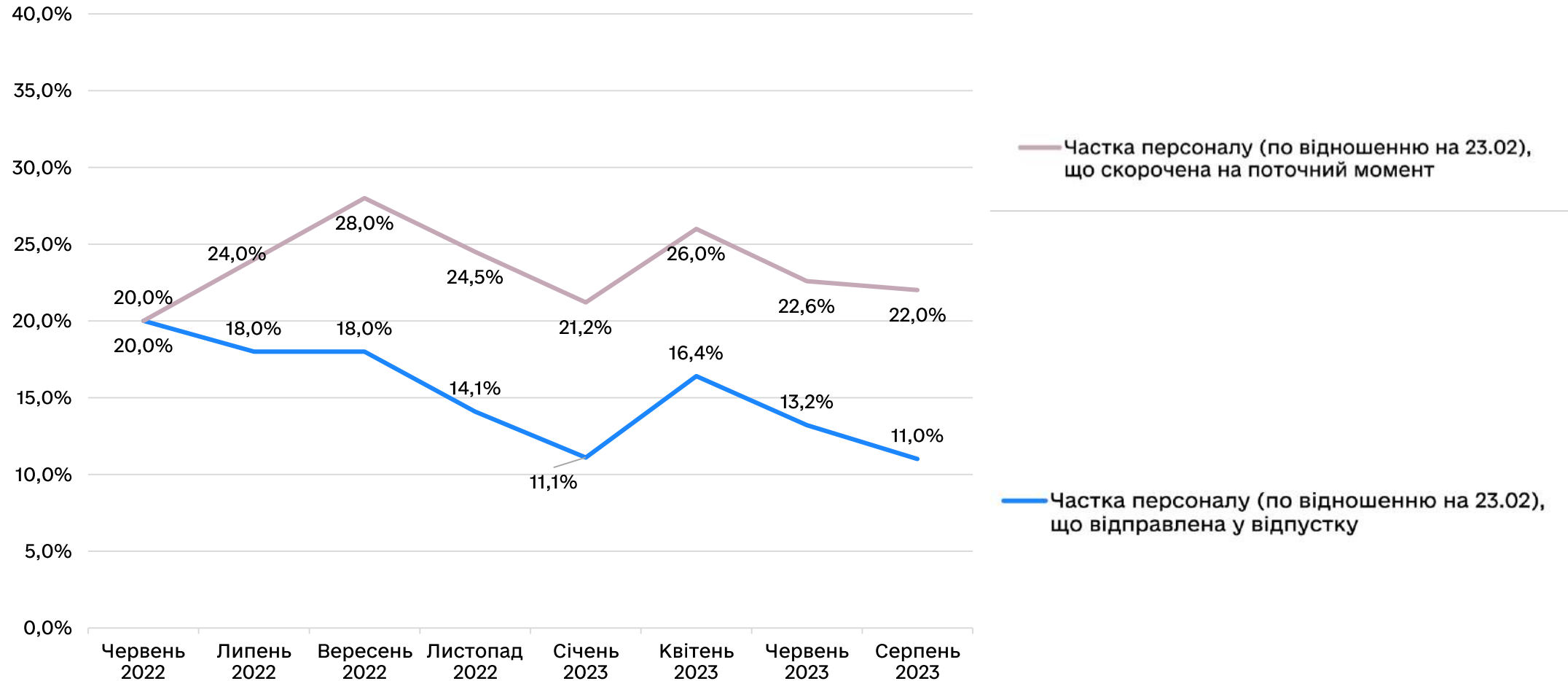
Умови отримання кредиту

Чи плануєте ви отримання кредитів до кінця 2023 року?

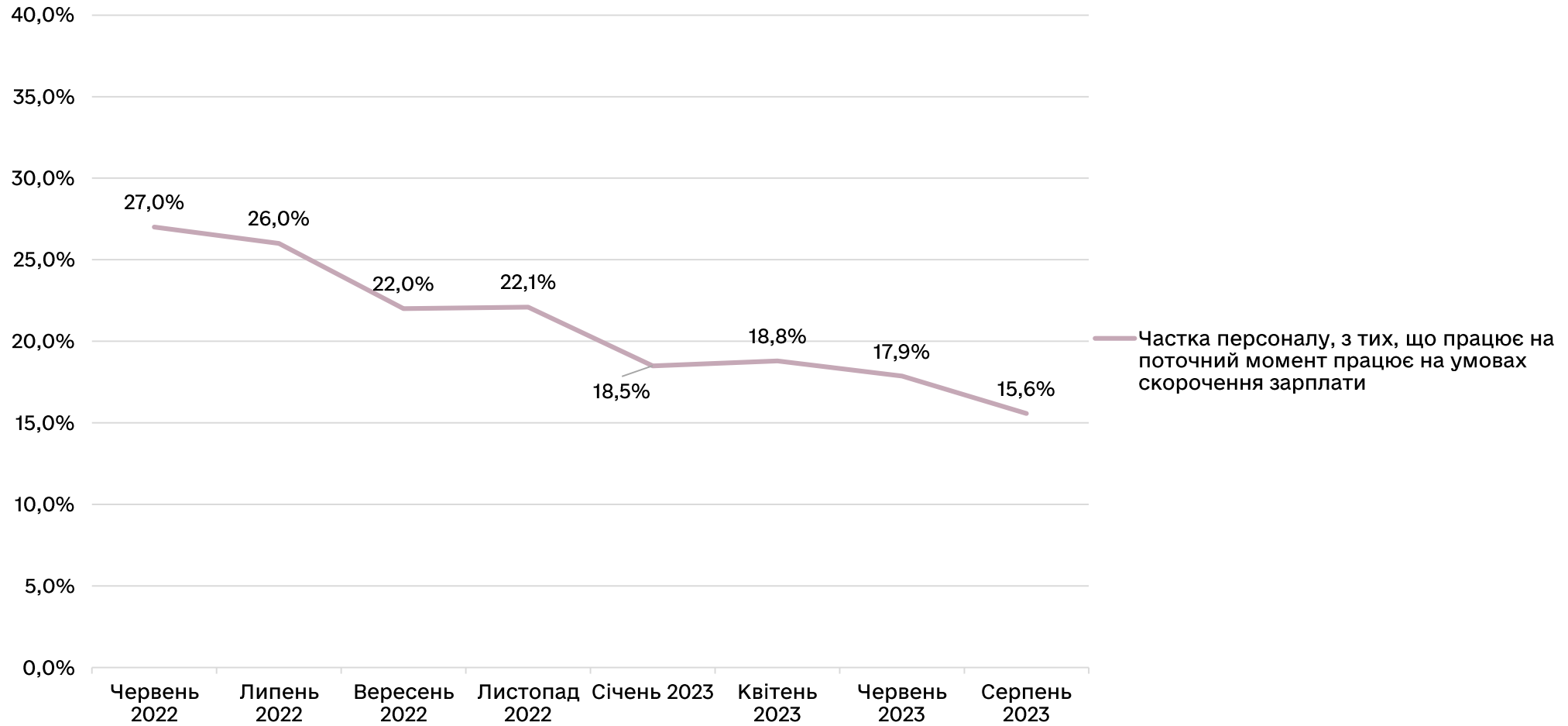

Ситуація з персоналом

Ситуація з персоналом (по відношенню до 23.02.2022)

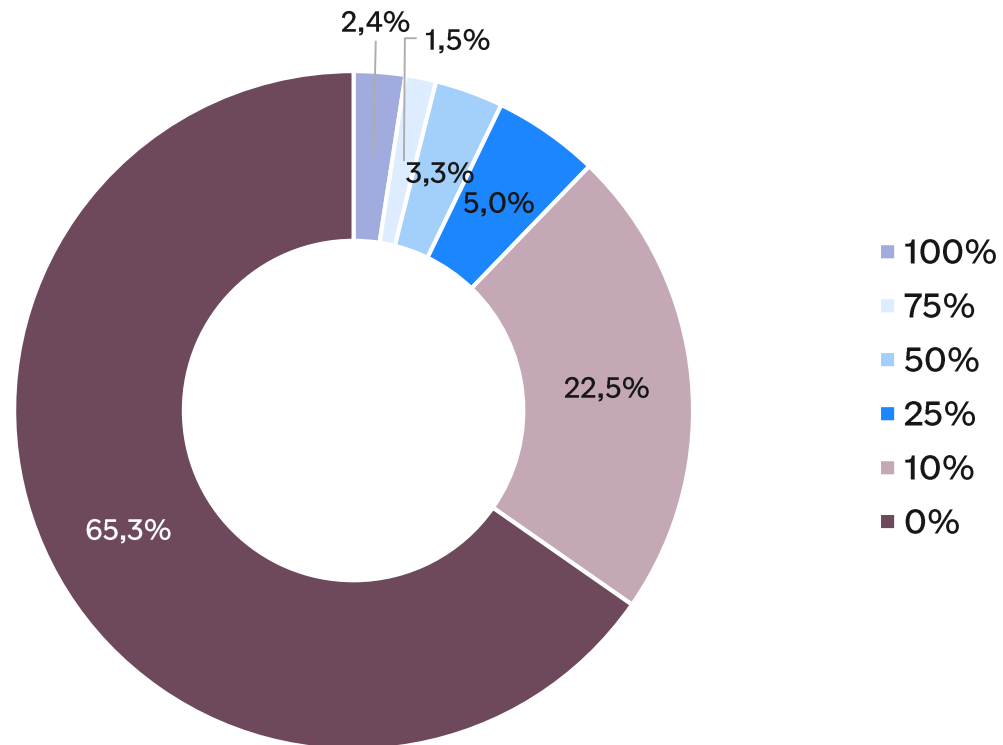

Ситуація з персоналом

Кількість працівників зі статусом ВПО

Яка частка працівників (з найнятих з початку повномасштабного вторгнення) зі статусом ВПО?

Середньозважений
показник кількості
працівників зі статусом
ВПО:

8,7%

Ставлення бізнесу до ВПО

Допомагаємо гуманітарно (речі першої необхідності, продуктивні набори)

49,5%

Працевлаштовуємо

31,0%

Плануємо взяти на роботу ВПО

29,5%

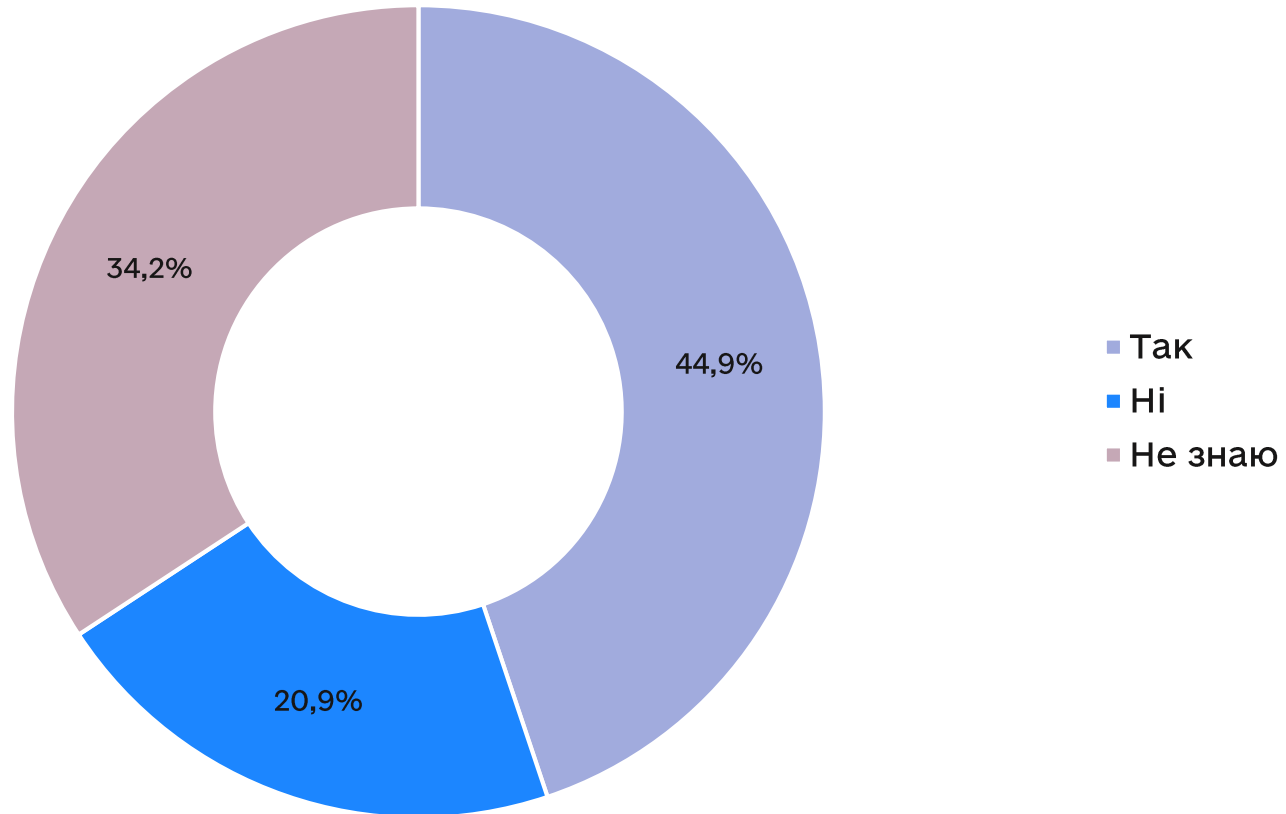
Допомагаємо економічно (фінансова допомога)

25,6%

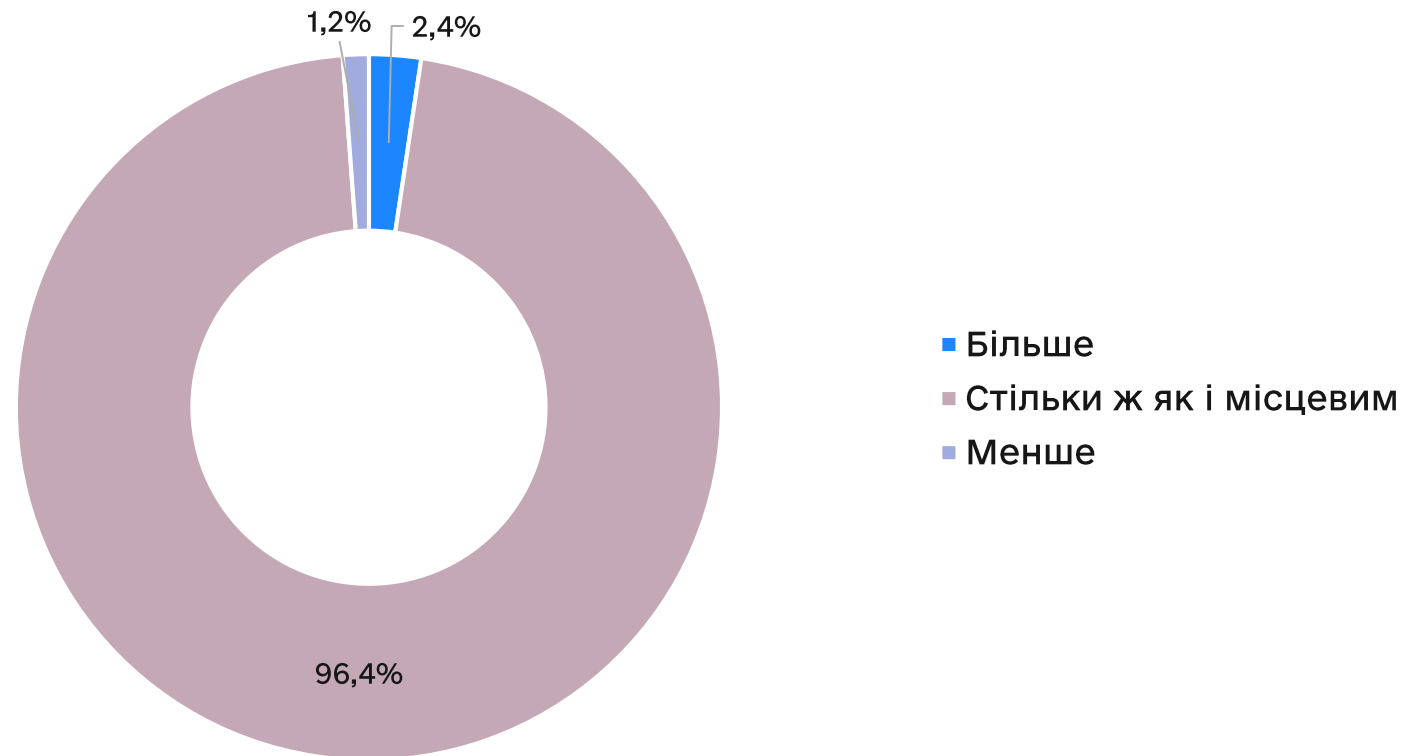
Допомагаємо реінтеграції в місцеву громаду

6,9%

Чи вважаєте ВПО перспективними для довгостроково працевлаштування?

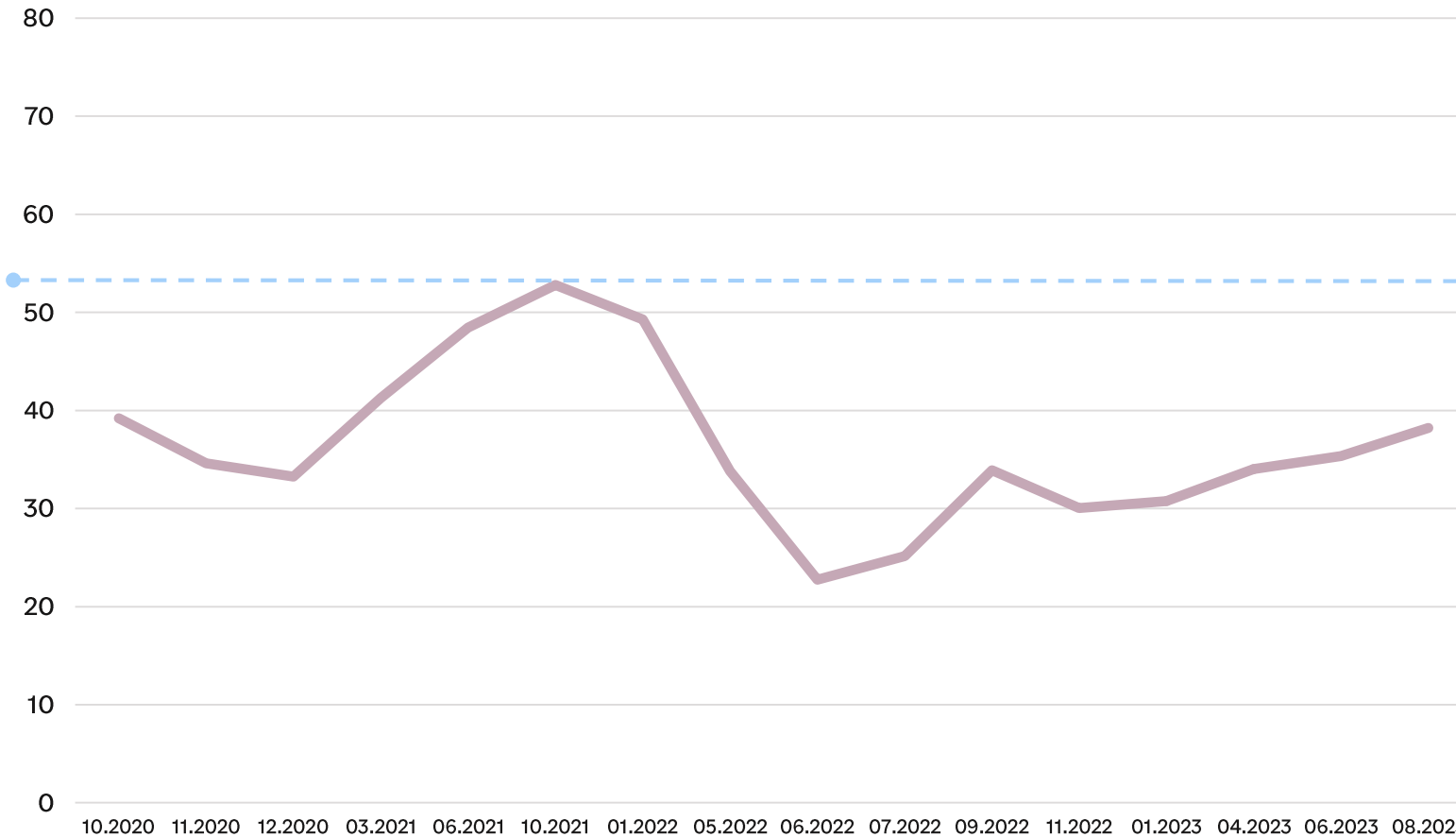
Якщо берете на роботу ВПО, то скільки готові платити за однакової кваліфікації з місцевими працівниками?

Індекс активності бізнесу
UBI – Ukrainian Business Index

Індекс активності бізнесу (UBI – Ukrainian Business Index)

Максимально
можливе
значення
100

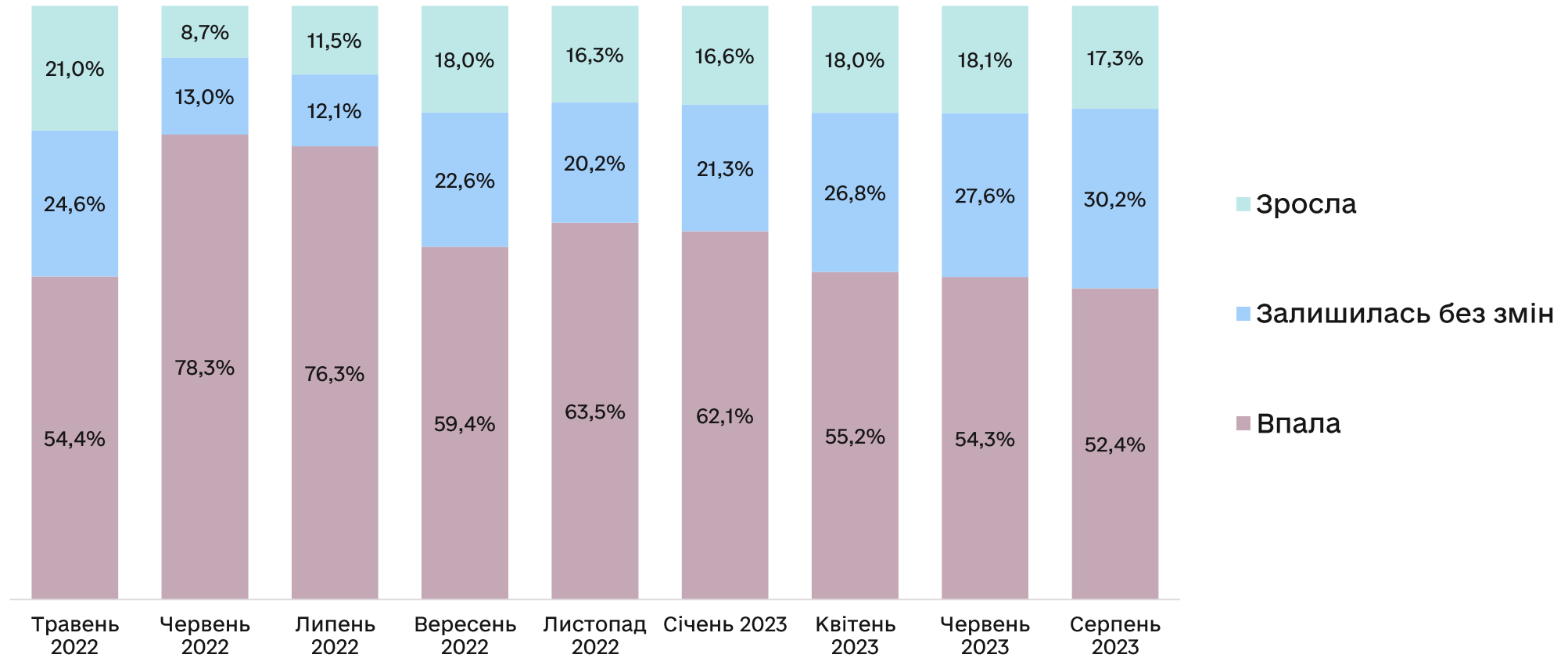

Зона позитивних
очікувань бізнесу

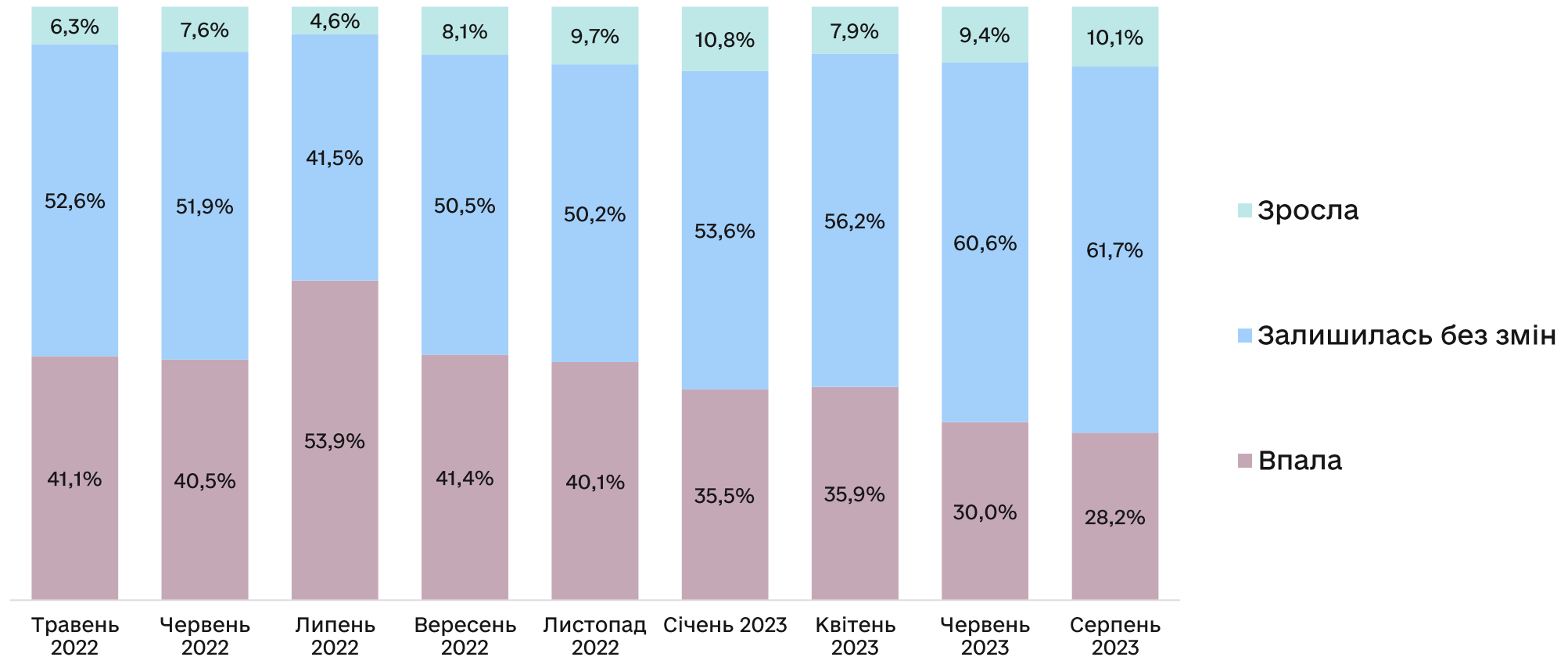
Зона негативних
очікувань бізнесу

UBI
08.2023
38.23

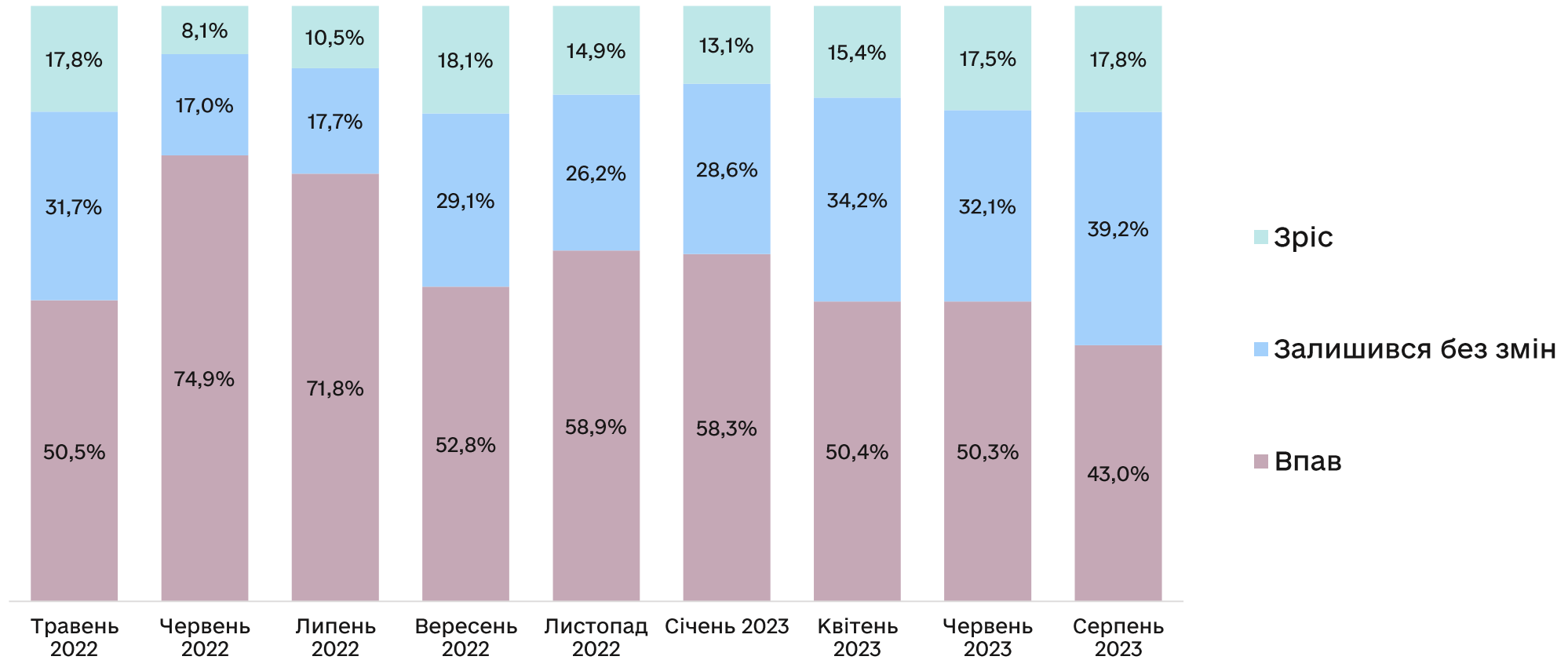
Як змінилася кількість замовлень від клієнтів, що отримує бізнес за останній місяць?

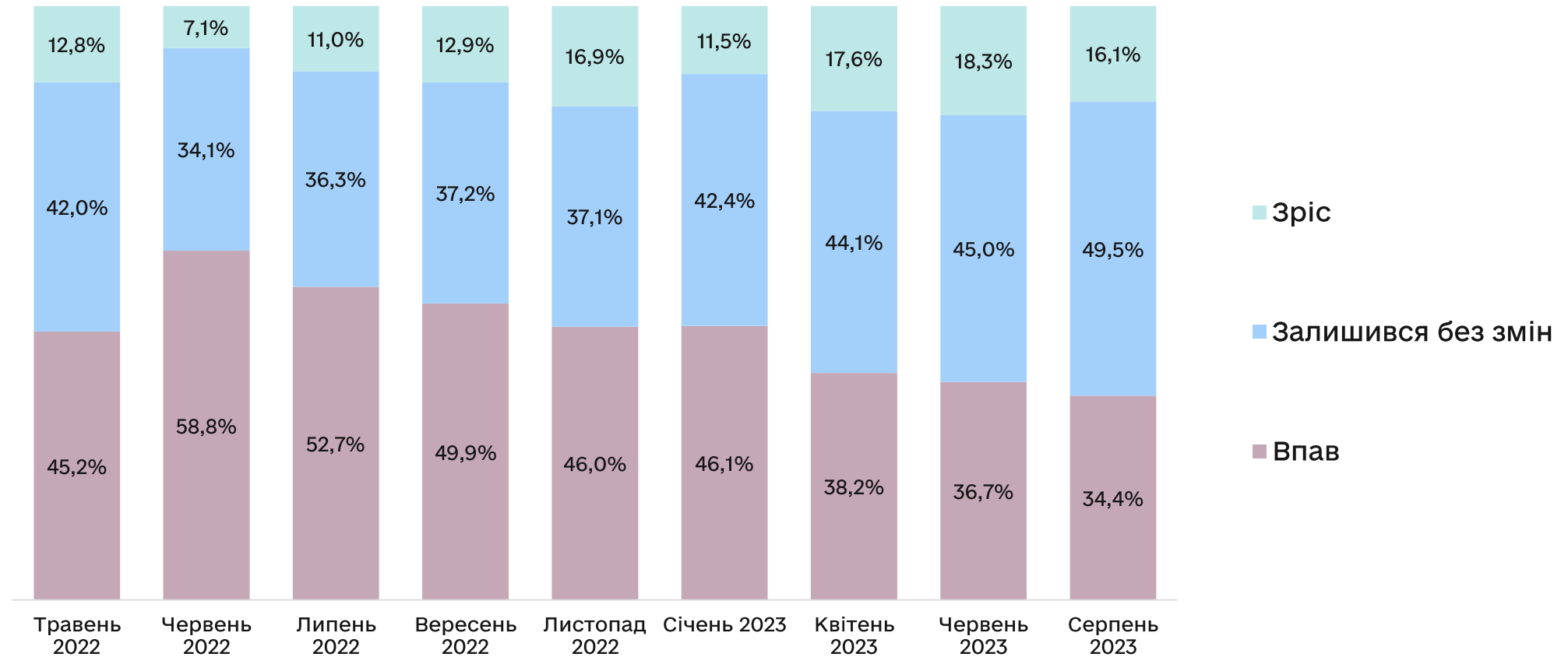
Як змінилася кількість працівників (повна та часткова зайнятість) за останній місяць?

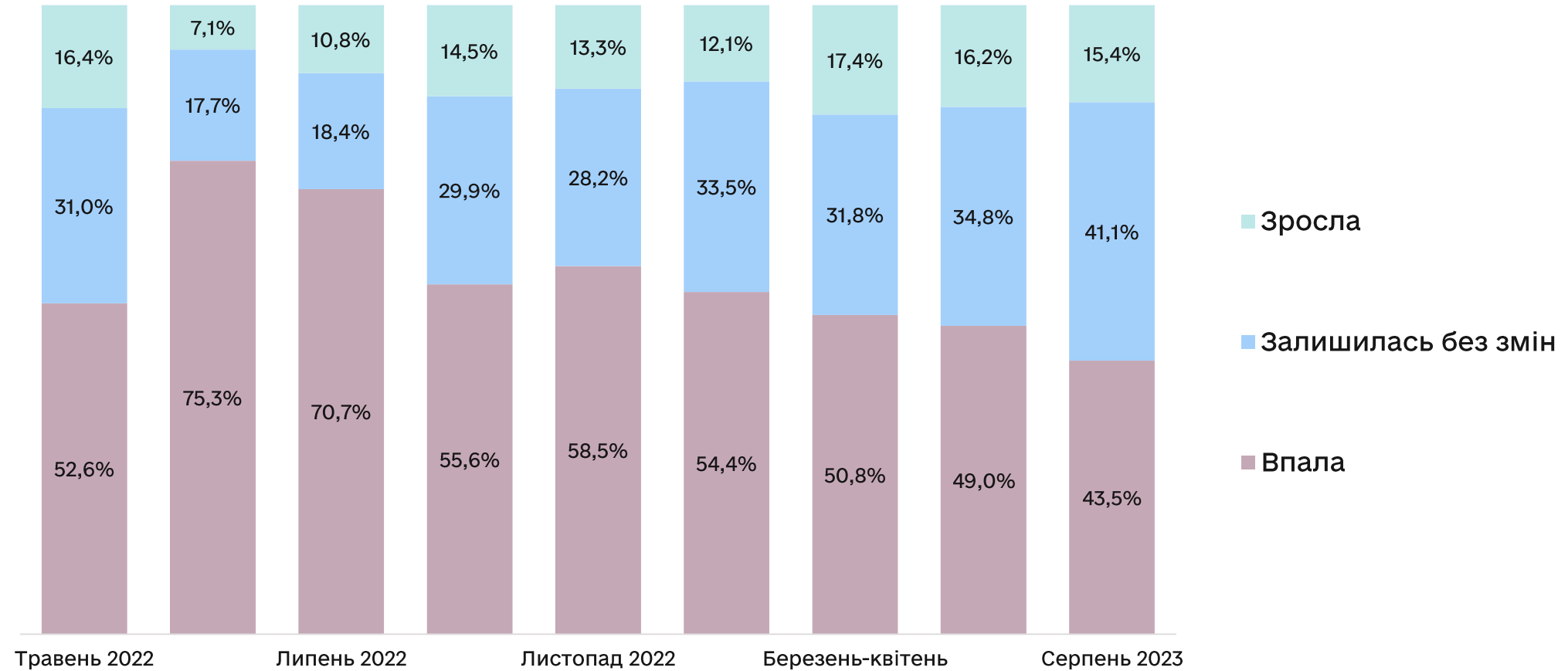
Як змінився об'єм випуску продукції / наданих сервісів за останній місяць?

Як змінився загальний рівень товарних запасів за останній місяць?

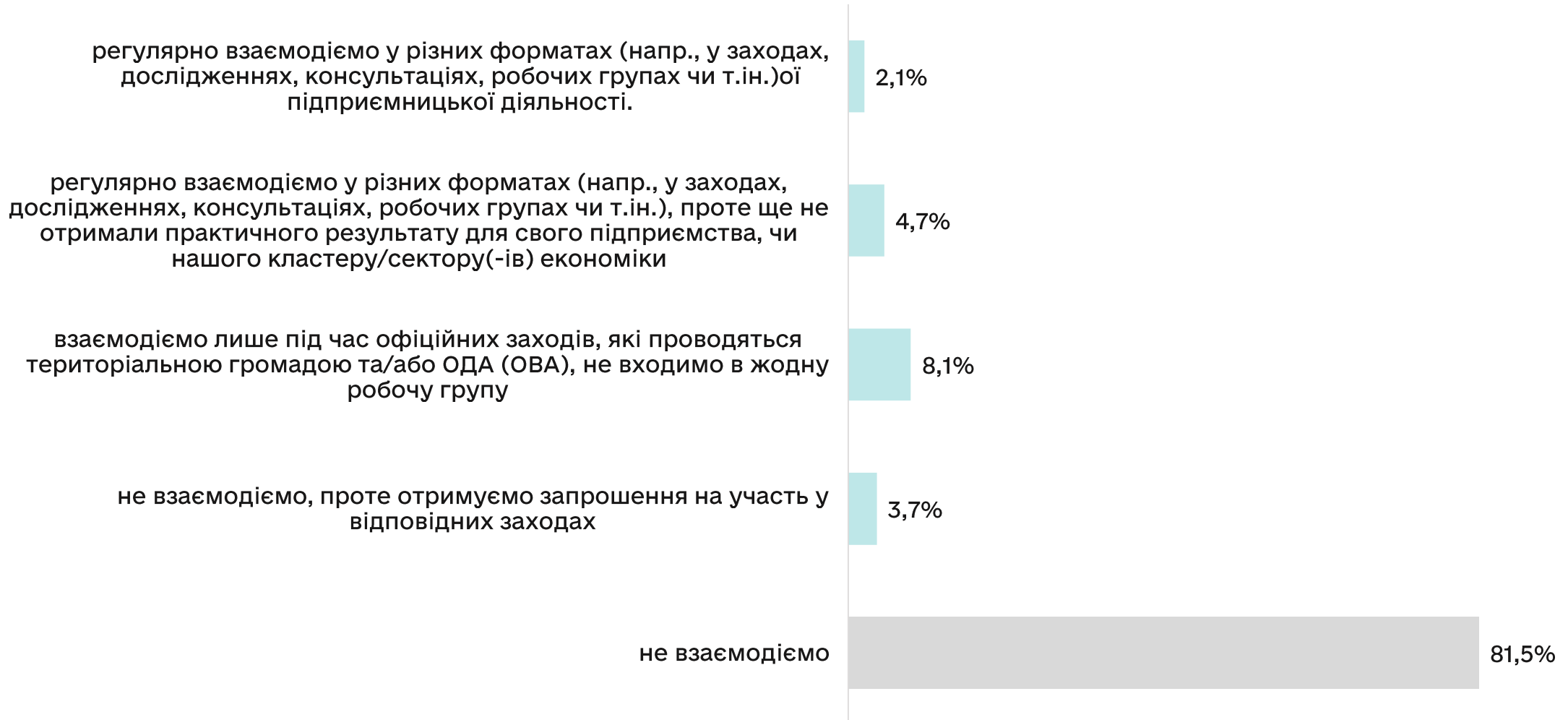
Як змінилася кількість Ваших замовлень до Ваших постачальників за останній місяць?

**Досвід взаємодії із
представниками ОДА (ОВА)
та територіальних громад**

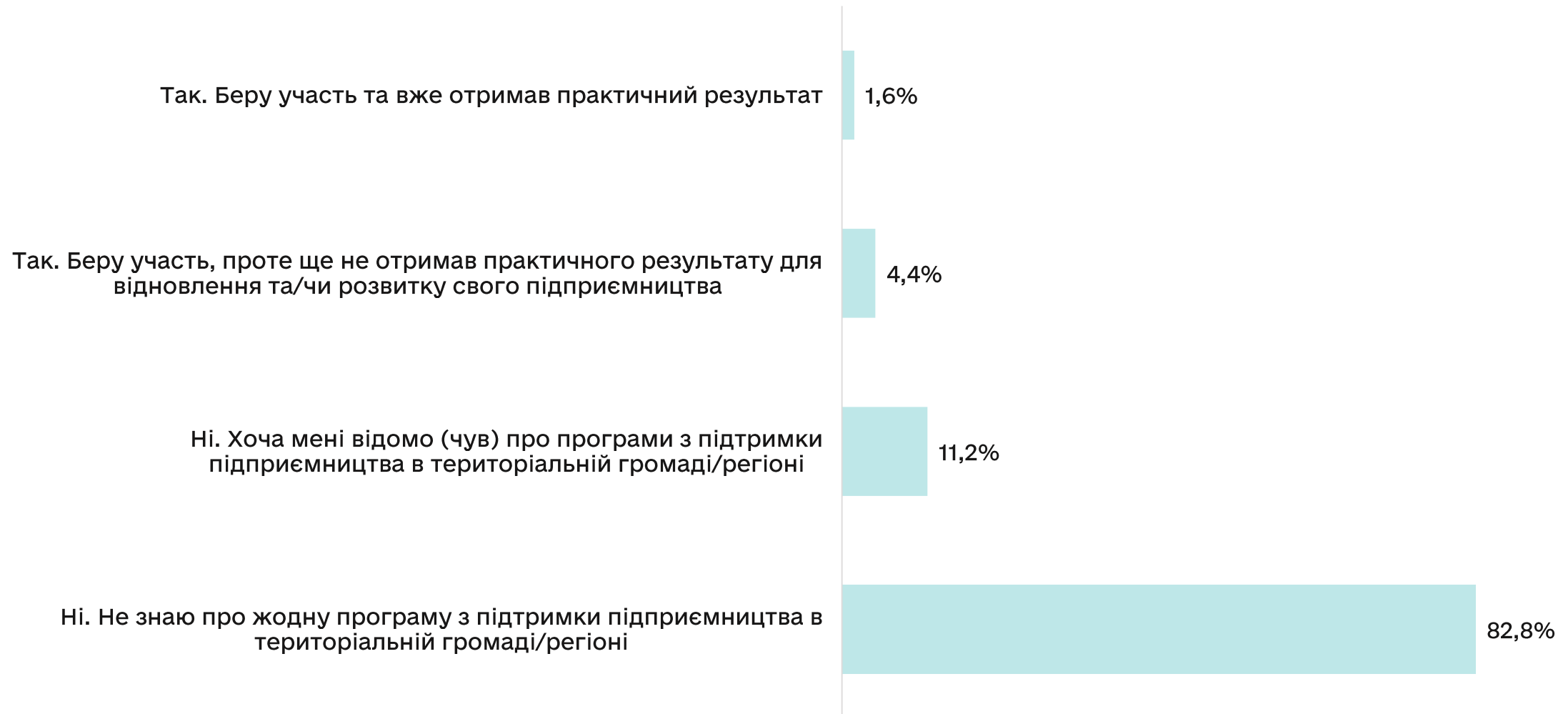
Досвід взаємодії із представниками ОДА (ОВА)

Як Ви оцінюєте досвід взаємодії із представниками ОДА (ОВА) та територіальних громад щодо відновлення розвитку підприємництва в територіальній громаді/регіоні?

Досвід взаємодії із представниками ОДА (ОВА)

Чи берете Ви участь у програмах підтримки підприємництва від територіальних громад чи ОДА (ОВА)?

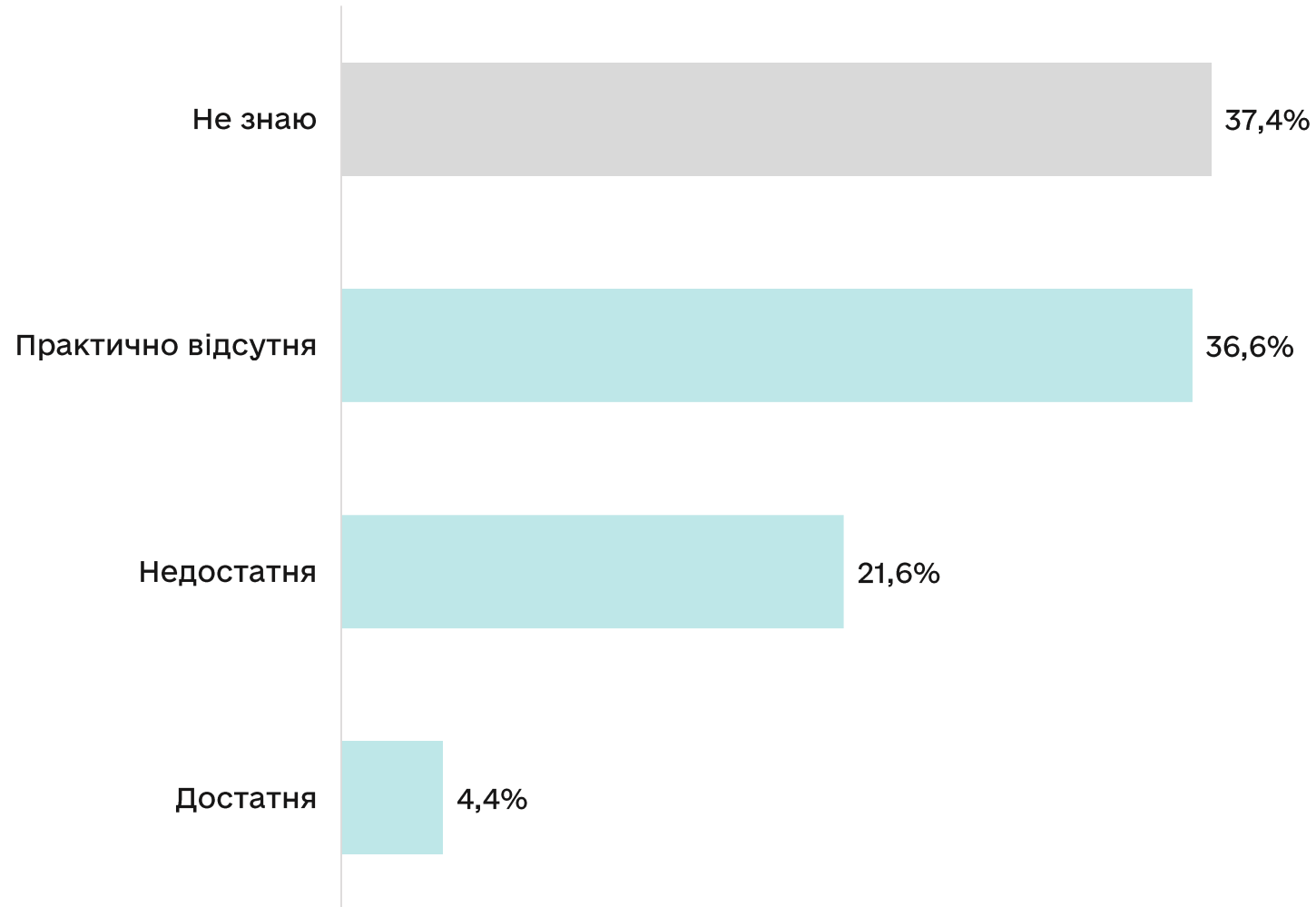
Досвід взаємодії із представниками ОДА (ОВА)

Якщо ви берете/брали участь у програмах підтримки підприємництва від територіальних громад чи ОДА (ОВА), яку підтримку ви отримували з початку повномасштабного вторгнення? (оберіть усі прийнятні варіанти)

Досвід взаємодії із представниками ОДА (ОВА)

На вашу думку, чи достатньою є підтримка підприємництва від територіальних громад чи ОДА (ОВА) в умовах повномасштабної війни?

Досвід взаємодії із представниками ОДА (ОВА)

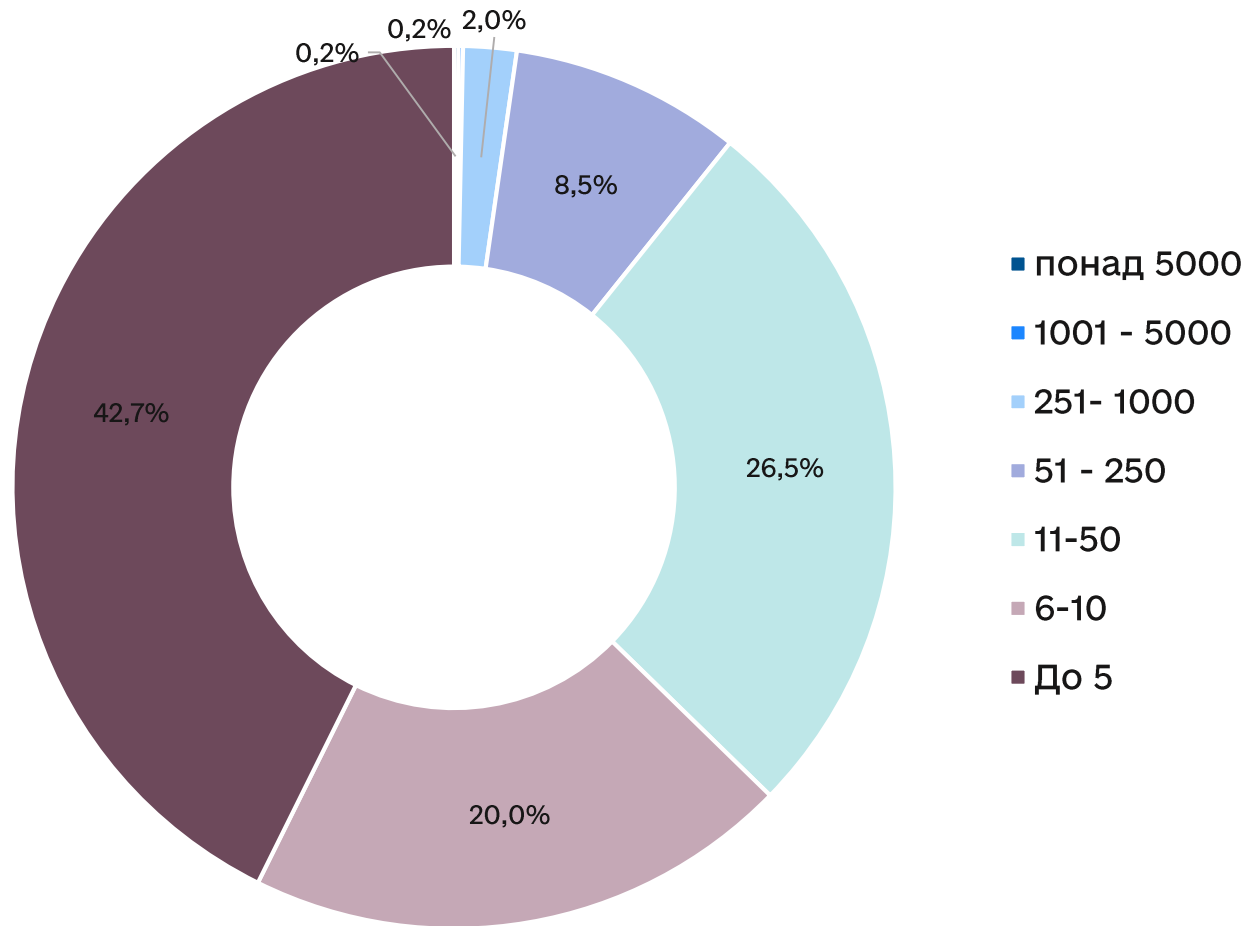
Яку підтримку ви б хотіли отримувати від територіальних громад чи ОДА (ОВА)? (оберіть усі прийнятні варіанти)

Паспортний блок

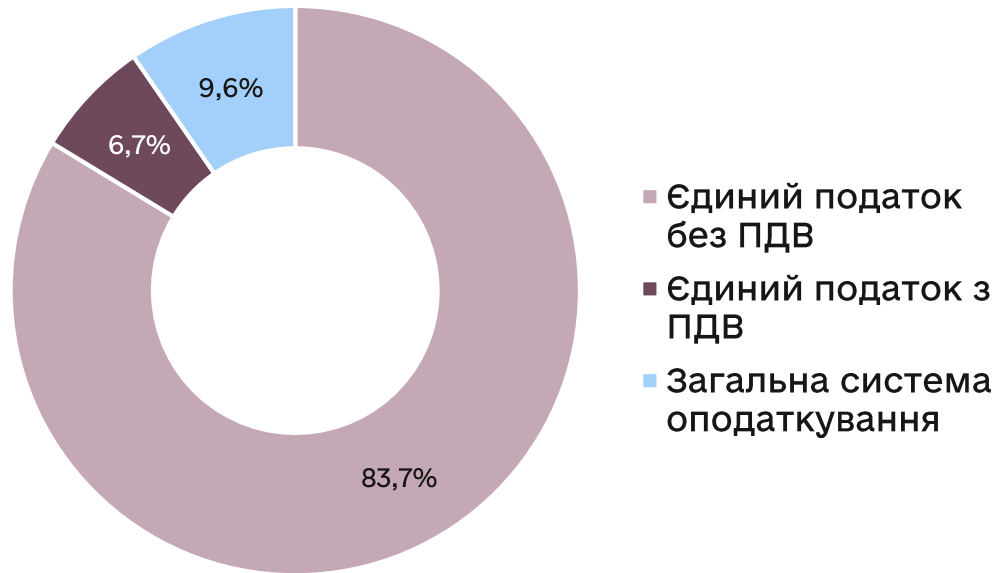
Персонал

Скільки працівників працюють зараз у вашому бізнесі?

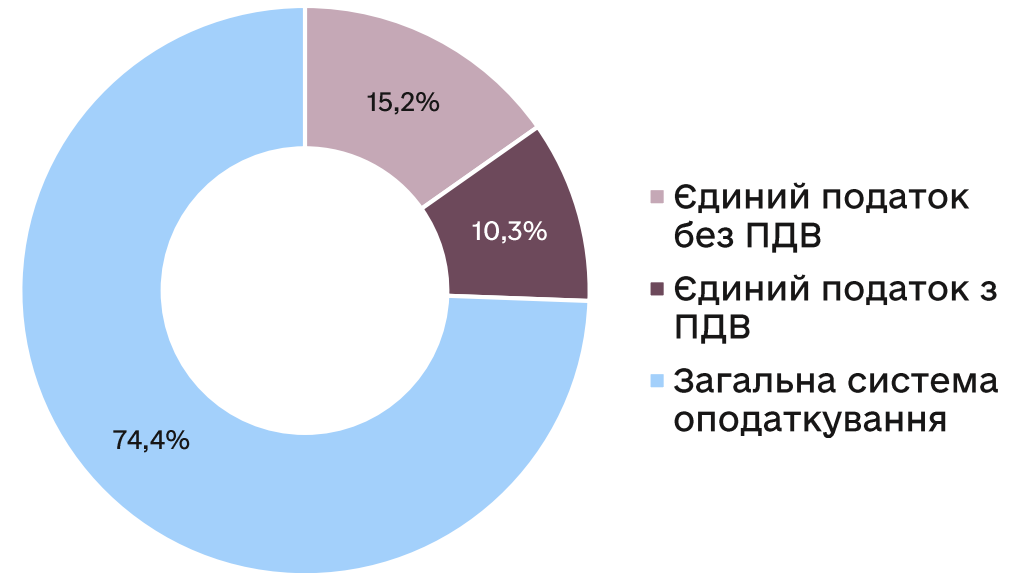

Організаційна форма

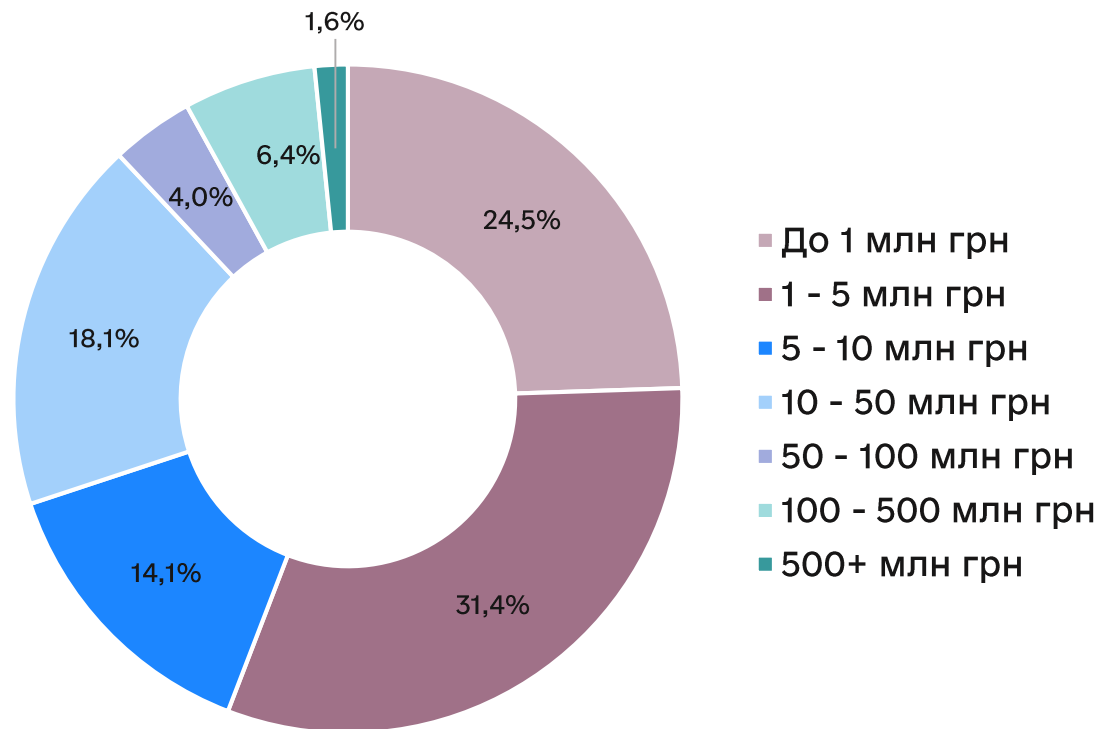
ФОП

Юридична особа

Оборот бізнесу у 2022 році

Географія опитування, Хвиля 13. Регіон основної діяльності бізнесу

Вся Україна	24,1%
Вінницька область	2,5%
Волинська область	1,7%
Дніпропетровська область	8,5%
Донецька область	1,4%
Житомирська область	2,4%
Закарпатська область	1,9%
Запорізька область	3,8%
Івано-Франківська область	1,9%
Київська область	5,7%
Київ	12,8%
Кіровоградська область	0,6%
Луганська область	0,0%
Львівська область	4,9%
Миколаївська область	2,4%
Одеська область	4,7%
Полтавська область	2,4%
Рівненська область	1,3%
Сумська область	2,0%
Тернопільська область	1,3%
Харківська область	5,5%
Херсонська область	1,1%
Хмельницька область	1,7%
Черкаська область	2,2%
Чернівецька область	1,3%
Чернігівська область	2,0%
АР Крим	0,0%

Галузі респондентів

Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	3,3%
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	0,2%
Машинобудування	4,1%
Виробництво харчових продуктів	3,3%
Легка промисловість	2,7%
Виробництво меблів	2,5%
Інші види переробної промисловості	5,5%
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0,6%
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	0,9%
Будівництво	11,3%
Оптова торгівля	10,4%
Роздрібна торгівля харчовими продуктами	2,0%
Роздрібна торгівля іншими продуктами	9,0%
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1,3%
Ресторани та кав'ярні	1,1%

Готельний бізнес	0,6%
Туризм	0,6%
ІТ-сектор	6,8%
Телекомунікації	2,8%
Фінансова та страхова діяльність	0,8%
Операції з нерухомим майном	1,1%
Професійна, наукова та технічна діяльність	3,1%
ЗМІ	0,9%
Професійні послуги: маркетинг, консалтинг, дизайн	5,2%
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,8%
Ремонт автотранспортних засобів	2,0%
Освіта	2,0%
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2,5%
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1,6%
Надання інших видів послуг	10,7%

Вибірка за хвилями дослідження

Хвиля 1	Період опитування: 02.03 – 03.03.2022	Вибірка: 207
Хвиля 2	Період опитування: 11.03 – 13.03.2022	Вибірка: 245
Хвиля 3	Період опитування: 21.03 – 23.03.2022	Вибірка: 260
Хвиля 4	Період опитування: 11.04 – 13.04.2022	Вибірка: 276
Хвиля 5	Період опитування: 04.05 – 07.05.2022	Вибірка: 934
Хвиля 6	Період опитування: 25.05 – 10.06.2022	Вибірка: 877
Хвиля 7	Період опитування: 20.07 – 31.07.2022	Вибірка: 842
Хвиля 8	Період опитування: 09.09 – 19.09.2022	Вибірка: 863
Хвиля 9	Період опитування: 09.11 – 17.11.2022	Вибірка: 504
Хвиля 10	Період опитування: 25.01 – 03.02.2023	Вибірка: 535
Хвиля 11	Період опитування: 24.03 – 04.04.2023	Вибірка: 999
Хвиля 12	Період опитування: 31.05 – 06.06.2023	Вибірка: 753
Хвиля 13	Період опитування: 04.08 – 14.08.2023	Вибірка: 635

